

การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

**A STUDY ON THE NEEDS FOR SOCIAL BENEFITS RECEIVING OF
ELDERLY PERSONS IN TAMBOL HUASAI MUNICIPALITY,
HUASAI DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่ฮ้อย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่ฮ้อย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**A Study on the Needs for Social Benefits Receiving of
Elderly Persons in Tambol Huasai Municipality,
Huasai District, Nakhon Si Thammarat Province**

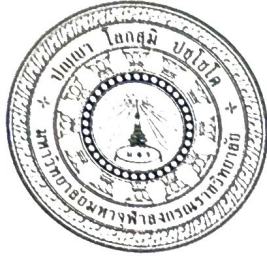
Phrakhru Phattarapanyakhun (Wiang Sae-uy)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Social Development)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระครูวิรัตธรรมโชติ, ดร.)

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์)

กรรมการ

(รศ.สมบุรณ์ บุญฤทธิ์)

กรรมการ

(พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(รศ.ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร.

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูภัทรปัญญาคุณ)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ผู้วิจัย** : พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่อู่ย)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร. ป.ธ.๓, พธ.บ. (สังคมวิทยา),
M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
- : รศ.ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Sociology),
Ph.D. (Sociology)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๘ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๘๒๒ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๗๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๗$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = ๔.๐๖$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๙$) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ด้านบริการสังคม ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ($\bar{X} = ๓.๖๒$) ส่วนสวัสดิการสังคม

ด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพ การอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว พบว่า มีระดับความ ต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก

๒) ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ การสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว ต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เทศบาลตำบลหัวไทรควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ขึ้นภายในชุมชน และให้การสนับสนุนด้านบุคลากรที่จะมาให้ความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และ เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และควรจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีบริการตรวจ สุขภาพประจำปีฟรี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง นอกจากนี้เทศบาลควรจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุไม่มี ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และให้การช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส รวมทั้ง ควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรนำเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ กล้องวงจรปิด มาใช้ติดตามดูแลความปลอดภัยให้ผู้สูงอายุและออกตรวจเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดกิจกรรมประจำเดือน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและ กัน

- Thesis Title** : A Study on the Needs for Social Benefits Receiving of Elderly Persons in Tambol Huasai Municipality, Huasai District, Nakhon Si Thammarat Province
- Researcher** : Phrakhru Phattarapanyakhun (Wiang Sae-uy)
- Degree** : Master of Arts (Social Development)
- Thesis Supervisory Committee**
- : Phrakru Arunsutalangkarn, Asst.Prof.Dr. Pali. III
B.A. (Sociology), M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
- : Assoc.Prof.Dr. Kantaphon Nuthongkaew
B.A. (Sociology), M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
- Date of Graduation** : March 8, 2018

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study on the needs for social benefits receiving of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province, 2) to compare the needs for social benefits receiving of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, ages, marital statuses, living statuses, degrees of education, monthly incomes and congenital disease being as differently, and 3) to study suggestion for guideline in social benefits management of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province. This is the quantitative research; the population were composed of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province for 822 persons, sample sizes by Taro Yamane's formula at the error of 0.05, the samples were about 274 persons. The instrument for data collection was questionnaire, data analysis by package computer program, the statistics were analysed as follows; frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and to compare the mean in each pair by LSD method.

The findings were found as follows:

1) The needs on social benefits receiving of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province by overview for seven domains were at more level when considered in each domains from more to less

found that social stability domain was the most mean ($\bar{x} = 4.07$) and followed up healthy domain ($\bar{x} = 4.06$), education domain ($\bar{x} = 3.99$), entertainment domain ($\bar{x} = 3.73$), social mind domain ($\bar{x} = 3.65$) and employed domain ($\bar{x} = 3.62$) but dwelling domain was the lowest mean ($\bar{x} = 3.51$).

2) The comparative result on the needs of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, ages, marital statuses, living statuses being, degrees of education, monthly incomes and congenital disease being found that all were not difference in social benefits receiving.

3) The suggestions on guideline for social benefits management of elderly persons in Tambol Huasai municipality, Huasai district, Nakhon Si Thammarat province found that there should set a learning centre in community and support the scholars to train on learning which are benefit and proper to elderly, there should have gymnasium for elderly person, free medical check-up in a year, moreover there should promote and develop careers which are properly to them and there should bring new technology for following all elderly persons i.e. Mobile phone or CCTV for safety to them, there should visit them at home, there should promote activities in monthly for elderly persons can meet each others and changing idea with each others.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางการศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งคงไม่อาจเกิดขึ้นได้หากปราศจากการสละเวลาอันมีค่าในการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ของคณาจารย์ผู้สอนและผู้ถวายความรู้ ในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร. และ รศ.ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยครั้งนี้ด้วยดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ “คุณแม่” และ “พี่น้อง” ที่เป็นแรงผลักดันสำคัญที่สุดในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง

นอกจากนี้ ต้องขอขอบคุณ พระครูโฆสิตวิฒนานุกูล, ดร. ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช รศ.ดร.ปัญญา เลิศไกร, รศ.สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, นายเรวัตร์ ด่านตันติศุกกุล ที่อนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ รศ.ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว ที่อนุเคราะห์แปลบทคัดย่อจากภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษ ตลอดถึง พระเศวตฉัตร กิตติปัญญา, พระประเสริฐ นารโท และ ดร.ลัญจกร นิลกาญจน์ ที่ช่วยแนะนำในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ คุณสุภาวดี คงอินทร์ เจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา ที่ช่วยอำนวยความสะดวก ประสานงานและออกเอกสารสำคัญสำหรับใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผศ.ดร.ดิเรก นุ่นกล้า ที่ชักนำให้ได้รับการศึกษาในครั้งนี้ ตลอดถึงกำลังใจจากเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกคน แม้จะไม่ได้เอ่ยชื่อไว้ ณ ที่นี้ แต่น้ำใจของทุกๆ คนจะอยู่ในใจของผู้วิจัยตลอดไป หากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาไทย ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่บูรพการีชนด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรม หากจะมีข้อบกพร่องผู้วิจัยขอน้อมรับข้อบกพร่องนั่นเอง

พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่ฮ้อย)

๘ มีนาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	๗
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	๑๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	๒๖
๒.๔ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย	๓๗
๒.๕ บริบทพื้นที่ศึกษา	๔๕
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๘
๓.๒ เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	๕๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล	๖๒

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๖๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๖
๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๗
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๘
ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๐
ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว	๗๘
ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกัน	๙๐
ตอนที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๑๓
๔.๔ องค์กรความรู้จากการวิจัย	๑๑๕
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๗
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๓
บรรณานุกรม	๑๓๕
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๔๑

ภาคผนวก ข	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)	๑๔๓
ภาคผนวก ค	ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย (Reliability)	๑๔๘
ภาคผนวก ง	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๕๒
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	๑๕๖
ภาคผนวก ฉ	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๕๙
ประวัติผู้วิจัย		๑๖๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน	๕๙
๔.๑	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทั่วไป	๖๘
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม	๗๐
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการศึกษา	๗๑
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสุขภาพอนามัย	๗๒
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านที่อยู่อาศัย	๗๓
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๗๔
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความมั่นคงทางสังคม	๗๕
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านบริการสังคม	๗๖
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านนันทนาการ	๗๗

๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ	๗๘
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ	๗๙
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพสมรส	๘๑
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย	๘๓
๔.๑๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๕
๔.๑๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๘๗
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว	๘๙
๔.๑๗	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน	๙๐
๔.๑๘	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน	๙๑
๔.๑๙	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน	๙๓

๔.๒๐	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน	๙๔
๔.๒๑	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี สถานภาพการสมรสต่างกัน	๙๕
๔.๒๒	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน	๙๗
๔.๒๓	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน	๙๘
๔.๒๔	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน	๙๙
๔.๒๕	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี สถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน	๑๐๐
๔.๒๖	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัย ต่างกัน	๑๐๒
๔.๒๗	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน	๑๐๓
๔.๒๘	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	๑๐๕

๔.๒๙	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	๑๐๖
๔.๓๐	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ ต่อเดือนต่างกัน	๑๐๗
๔.๓๑	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	๑๐๙
๔.๓๒	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	๑๑๐
๔.๓๓	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล หัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	๑๑๑
๔.๓๔	ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี ภาวะการมีโรคประจำตัวต่างกัน	๑๑๒
๕.๑	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๒๓

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๗
๔.๑	สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๑๑๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี ๒๕๕๘ ประชากรไทยมีจำนวน ๖๕.๑ ล้านคน (ไม่นับรวมแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านอีกประมาณ ๓ ล้านคน) ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๑ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของประชากรทั้งหมด ประเด็นสำคัญคือ ขณะนี้ประชากรไทยกำลังสูงวัยขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ ๑๐ ประชากรสูงอายุกำลังเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่เร็วมากคือ สูงกว่าร้อยละ ๔ ต่อปี ในขณะที่ประชากรรวมเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเพียงร้อยละ ๐.๕ เท่านั้น ตามการคาดประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ คือมีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ ๒๐ ในปี ๒๕๖๔ และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดเมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ ๒๘ ในปี ๒๕๗๔^๑ ซึ่งปรากฏการณ์ทางประชากรผู้สูงอายุดังกล่าวนี้ ประเด็นสำคัญไม่ได้ขึ้นกับสัดส่วนเพียงเท่านั้น ยังมีประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม สภาพร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการพึ่งพาบุคคลอื่น เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบต่างๆ ของประเทศเป็นอย่างมาก

ในประเทศไทย ระบบและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีขอบข่ายจำกัด จากการศึกษาของสุภารัตน์ สุตสมบูรณ์ พบว่า การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คือ การบริการที่มีอยู่ไม่ตอบสนองความต้องการและบริการที่ผู้สูงอายุต้องการแต่รัฐไม่สามารถจัดให้ได้เหมาะสม เพียงพอ ทัวถึง เป็นธรรม แม้ว่าจะมีนโยบายที่ชัดเจนต่อการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แต่ขาดการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการขาดแคลน

^๑มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๕๘, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๘) หน้า ๗.

บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านผู้สูงอายุโดยตรง จึงส่งผลให้การดำเนินงานสวัสดิการสังคมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง^๒

เทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๔,๔๙๕ คน จำแนกเป็นผู้ที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน ๘๒๒ คน ซึ่งเป็นเพศชาย ๓๕๓ คน และเพศหญิง ๔๖๙ คน^๓ เทศบาลตำบลหัวไทรเป็นหน่วยงานในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส^๔ ในปัจจุบันผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลหัวไทร ได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุตามระดับขั้นบันไดคือ ตามอายุที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งทางเทศบาลยังขาดแคลนข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และยังไม่มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสวัสดิการสังคมตามแผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ^๕ ทั้งนี้การที่ได้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเทศบาลตำบลหัวไทรและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้เทศบาลตำบลหัวไทรสามารถดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก

^๒ สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, “สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย”, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗): ๗๓.

^๓ งานนโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล, แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) เทศบาลตำบลหัวไทร, (นครศรีธรรมราช: เทศบาลตำบลหัวไทร, ๒๕๕๙), หน้า ๖ – ๑๕. (อัดสำเนา)

^๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ (หมวด ๒ มาตรา ๑๖ (๑๐) และมาตรา ๑๗ (๒๗)), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.local.moi.go.th/2009/pdf/aumnat2542.pdf> [๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

^๕ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๔ – ๒๕๕๙), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=12958 [๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

ยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๘๒๒ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ของเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ สมมติฐานที่ ๑ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๒ สมมติฐานที่ ๒ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๓ สมมติฐานที่ ๓ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๔ สมมติฐานที่ ๔ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัย มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๕ สมมติฐานที่ ๕ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๖ สมมติฐานที่ ๖ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๕.๗ สมมติฐานที่ ๗ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีภาวะการมีโรคประจำตัวต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ทั้งที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๖.๒ สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและเอกชน เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นไปอย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๑.๖.๓ ความต้องการสวัสดิการสังคม หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนา

สังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งแบ่งเป็น ๗ ด้าน ประกอบด้วย

๑) สวัสดิการด้านการศึกษา หมายถึง การได้รับการศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ บริการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่

๒) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การได้รับการตรวจสุขภาพประจำเดือน การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกาย โภชนาการ ยาและเวชภัณฑ์ และการได้รับคำแนะนำด้านสภาพจิตใจและความเครียดที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ

๓) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุโดยชุมชน การจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ การจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ การจัดบริการที่พักสำหรับผู้สูงอายุแบบสถานสงเคราะห์ การจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ไร้ที่พึ่ง

๔) สวัสดิการด้านการมีงานทำและการมีรายได้ หมายถึง การกั๊ยืมเงินในการประกอบอาชีพ การจัดหาอาชีพที่เหมาะสม การฝึกอาชีพที่เหมาะสม การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ และการส่งเสริมการออมและการลงทุน

๕) สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม หมายถึง การส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนในการดูแลผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ และกิจกรรมสงเคราะห์จัดการศพ

๖) สวัสดิการด้านบริการสังคม หมายถึง การให้คำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมาย สิทธิ และสวัสดิการของผู้สูงอายุ การจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ

๗) สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายถึง การจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ และเครือข่าย โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้สูงอายุ การสนับสนุนกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน และกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

๑.๖.๔ เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๑.๖.๕ อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ๑) อายุ ๖๐ - ๖๙ ปี ๒) อายุ ๗๐ - ๗๙ ปี และ ๓) อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป

๑.๖.๖ สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพการสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) โสด ๒) สมรส และ ๓) หย่าร้าง/หม้าย

๑.๖.๗ สถานภาพการอยู่อาศัย หมายถึง สถานภาพการอยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) อยู่อาศัยตามลำพัง ๒) อยู่อาศัยกับครอบครัว และ ๓) อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน

๑.๖.๘ ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๕ กลุ่ม คือ ๑) ไม่มีวุฒิการศึกษา ๒) ประถมศึกษา ๓) มัธยมศึกษา/ปวช. ๔) อนุปริญญา/ปวส. และ ๕) ปริญญา/สูงกว่า

๑.๖.๙ รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ ๑) ไม่มีรายได้ ๒) ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ๓) ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ๔) มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๑.๖.๑๐ ภาวะการมีโรคประจำตัว หมายถึง ภาวะการมีโรคประจำตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยนี้แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) ไม่มีโรคประจำตัว และ ๒) มีโรคประจำตัว

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทรจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว ต่างกัน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๗.๔ สามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
- ๒.๔ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย
- ๒.๕ บริบทพื้นที่ศึกษา
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

๒.๑.๑ ความหมายของผู้สูงอายุ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร ได้เสนอข้อคิดเห็นของบาร์โร สมิธ (Barrow Smith) ว่าเป็นการยากที่จะกำหนดว่าผู้ใดชราภาพ หรือสูงอายุ แต่สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังนี้ คือ^๑

๑) ประเพณีนิยม (Tradition) เป็นการกำหนดผู้สูงอายุโดยยึดตามเกณฑ์อายุที่ออกจากงาน เช่น ประเทศไทยกำหนดวัยเกษียณอายุ เมื่ออายุครบ ๖๐ ปี แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดอายุ ๖๕ ปี เป็นต้น

๒) การปฏิบัติหน้าที่ทางร่างกาย (Body Functioning) เป็นการกำหนดโดยยึดตามเกณฑ์ทางสรีรวิทยา หรือทางกายภาพ บุคคลจะมีการเสื่อมสลายทางสรีรวิทยาที่แตกต่างกัน ในวัยสูงอายุ อวัยวะต่างๆ ในร่างกายจะทำงานน้อยลง ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนอายุ ๕๐ ปี ฟันอาจจะหลุดทั้งปาก แต่บางคนอายุถึง ๘๐ ปี ฟันจึงจะเริ่มหลุด เป็นต้น

^๑ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, สวัสดิการผู้สูงอายุ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

๓) การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านจิตใจ (Mental Functioning) เป็นการกำหนดตามเกณฑ์ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การจำ การเรียนรู้ และความเสื่อมทางด้านจิตใจ สิ่งที่พบมากที่สุดในผู้สูงอายุคือ ความจำเริ่มเสื่อม ขาดแรงจูงใจ ซึ่งไม่ได้หมายความว่า บุคคลผู้สูงอายุทุกคนจะมีสภาพเช่นนี้

๔) ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) เป็นการกำหนดโดยยึดความคิดที่ผู้สูงอายุมองตนเอง เพราะโดยปกติผู้สูงอายุมักจะเกิดความคิดว่า “ตนเองแก่ อายุมากแล้ว” และส่งผลต่อบุคลิกภาพทางกาย ความรู้สึกทางด้านจิตใจและการดำเนินชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดที่ผู้สูงอายุนั้นๆ ได้กำหนดขึ้น

๕) ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Occupation) เป็นการกำหนดโดยยึดความสามารถในการประกอบอาชีพ โดยใช้แนวความคิดจากการเสื่อมถอยของสภาพร่างกายและจิตใจ คนทั่วไปจึงกำหนดว่า วัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องพักผ่อน หยุดการประกอบอาชีพ ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในวัยสูงอายุจึงหมายถึงบุคคลที่มีวัยเกินกว่าวัยที่จะอยู่ในกำลังแรงงาน

๖) ความกดดันทางอารมณ์และความเจ็บป่วย (Coping with Stress and Illness) เป็นการกำหนดโดยยึดตามสภาพร่างกายและจิตใจ ผู้สูงอายุจะเผชิญกับสภาพโรคร้ายไข้เจ็บอยู่เสมอ เพราะสภาพร่างกายและอวัยวะต่างๆ เริ่มเสื่อมลง นอกจากนั้น ยังอาจเผชิญกับปัญหาทางด้านสังคมอื่นๆ ทำให้เกิดความกดดันทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอีก ส่วนมากมักพบกับผู้มีอายุระหว่าง ๖๐ - ๖๕ ปีขึ้นไป

ศิริพันธ์ ถาวรทวีวงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วัยสูงอายุ หรือ วัยชรา หมายถึง มนุษย์ที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิต นิยามของผู้สูงอายุอาจแตกต่างกันไป เมื่อพิจารณาจากแง่มุมต่างๆ อาทิ ทางชีววิทยา ประชากรศาสตร์ การจ้างงาน และทางสังคมวิทยา ในทางสถิติมักถือว่าผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุคือ บุคคลที่มีอายุ ๖๐-๖๕ ปี ขึ้นไป สำหรับประเทศไทยกำหนดไว้ว่า ผู้สูงอายุคือ บุคคลที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งประเทศสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนา สำหรับประเทศไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ”^๒

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์อายุเมื่อมีอายุอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยเสื่อมของร่างกาย จิตใจและสังคม แต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกัน นอกจากอาการเสื่อมดังกล่าวแล้ว ยังใช้เกณฑ์อายุ ๖๐ ปี เป็นเกณฑ์สากลเพื่อให้ทราบว่าคุณค่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้สูงอายุนำมาพิจารณาประกอบกันด้วย”^๓

^๒ศิริพันธ์ ถาวรทวีวงศ์, ประชากรศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑ - ๑๒.

^๓สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๖), หน้า ๒.

สุรกุล เจนอบรม ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตในช่วงสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคม ซึ่งแต่ละบุคคลจะเกิดความเสื่อมแตกต่างกัน” ได้กำหนดการเป็นผู้สูงอายุว่า บุคคลผู้จะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุ มีเกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ ๔ ลักษณะ ดังนี้^๔

๑) พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏ (**Chronological Aging**) จากจำนวนปีหรืออายุที่ปรากฏจริงตามปฏิทิน โดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย

๒) พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (**Physiological Aging หรือ Biological Aging**) กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขัยในแต่ละปี

๓) พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (**Psychological Aging**) จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญา การรับรู้และการเรียนรู้ที่ถดถอยลง

๔) พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากบทบาททางสังคม (**Sociological Aging**) จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลลดจนความรับผิดชอบในการทำงานลดลง

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ยังไม่มีนิยามที่แน่นอนว่าอายุเท่าไรจึงจะเรียกว่าเป็น “ผู้สูงอายุ” (**Older/Elderly person**) แต่องค์การสหประชาชาติใช้อายุ ๖๐ ปีขึ้นไปในการนำเสนอสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ใช้อายุ ๖๕ ปีขึ้นไปเป็นเกณฑ์ในการเรียก “ผู้สูงอายุ” สำหรับประเทศไทย กำหนดนิยาม “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓ “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย^๕

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป เป็นช่วงวัยที่มีความเสื่อมถอยของสภาพร่างกาย จิตใจ และสังคม

^๔สุรกุล เจนอบรม, **วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิชนเอดเวอร์ไทยซิงกรุ๊ป, ๒๕๔๑), หน้า ๖ - ๗.

^๕องค์การสหประชาชาติ, อ้างใน มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๕๘**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙), หน้า ๑๔.

๒.๑.๒ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ประสพ รัตนากร ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ ๗ ประการที่ผู้สูงอายุพึงมี อันจะนำไปสู่การมีความสุขทางใจ หรือการที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขพึงพอใจในชีวิตได้ คือ^๖

- ๑) เป็นผู้มีสุขภาพดี
- ๒) เป็นผู้ที่ไม่เคยหมดหวัง
- ๓) เป็นผู้ที่มีความขยันขันแข็ง
- ๔) เป็นผู้ที่ทำตัวดี
- ๕) เป็นผู้ที่เชื่อถือได้
- ๖) เป็นผู้ที่มีเกียรติในตนเอง
- ๗) เป็นผู้ที่มีความสุภาพ

ยุพิน อังสุโรจน์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทย ซึ่งประกอบด้วยมิติต่างๆ ๕ มิติ คือ ความสามัคคีปรองดอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุข และการยอมรับ การเคารพนับถือ และความเบิกบาน โดยแต่ละมิติมีรายละเอียด ดังนี้^๗

๑) ความสามัคคีปรองดอง (Harmony) เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัว ครอบครัว เช่น ลูกหลาน การเป็นมิตรที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนบ้าน ตลอดจนความสำเร็จ ความก้าวหน้าของบุคคลในครอบครัว ลูกหลาน นำมาซึ่งความสุขทางใจของผู้สูงอายุ

๒) การพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Interdependent) ผู้สูงอายุแสดงความรู้สึกสบายใจ มีความสุขในการที่ตนเองได้ทำตนเป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือลูกหลาน บุคคลในครอบครัว ในขณะเดียวกันบุคคลในครอบครัวหรือลูกหลานตอบแทนโดยการเลี้ยงดู ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย ความสบายใจเกิดจากการมีคุณค่าในตนเองที่ผู้สูงอายุรู้สึกกว่า ตนเองยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีประโยชน์แก่ลูกหลาน มิใช่พึ่งพาลูกหลานฝ่ายเดียว

๓) ความสงบสุขและการยอมรับ (Acceptance and calmness) การทำใจให้ยอมรับและหาความสงบในจิตใจ การปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ ปลงกับสิ่งที่ตนเองไม่สามารถขัดขวางหรือควบคุมได้ ทำใจให้สงบ ไม่คิดมากหรืออารมณ์เสีย ไม่ก่อกวนกับสิ่งที่ไม่สบายใจ

^๖ประสพ รัตนากร, อ่างใน แสงเดือน มุสิกรมณี, “ความต้องการด้านกิจกรรมของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๔๕), หน้า ๙ - ๑๐.

^๗ยุพิน อังสุโรจน์, อ่างใน ปิยภรณ์ เลหาบุตร, “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ ๗ ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”, *งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ๑๓ - ๑๔.

๔) การเคารพนับถือ (Respect) การที่ผู้สูงอายุรับรู้ มีความรู้สึกถึงการเคารพให้เกียรติหรือคำแนะนำให้แก่ผู้อาวุโสน้อยกว่าผู้รับฟังหรือปฏิบัติตาม การเคารพนับถือที่ผู้สูงอายุได้รับจากบุคคลอื่นแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในชีวิตของผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิต เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในชุมชนนั้นๆ

๕) ความเบิกบาน (Enjoyment) ความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา และสนุกสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ไปวัด หรืออาจเป็นความเบิกบานจากการทำสิ่งที่ตนชอบ งานยามว่างหรือเก็บเกี่ยวความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการมีอารมณ์ขัน

ลอว์ตัน (Lawton) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิต หรือการมีชีวิตที่ดีในผู้สูงอายุ และกล่าวว่าผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๔ ด้าน คือ^๑

๑) การมีความผาสุกทางด้านจิตใจ (Psychological Well-being) หมายถึง การที่บุคคลสามารถประเมินได้ว่า ประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาคุณภาพ โดยประเมินได้จากผลกระทบระดับความสุขที่ได้รับ และความสำเร็จที่ได้บรรลุตามความต้องการ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒) ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (Behavioural Competence) หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งรวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกาย การมีสุขภาพที่ดี การรับรู้ที่ถูกต้อง และการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง

๓) สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Objective Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ๕ ส่วน ได้แก่

(๑) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่อยู่อาศัย

(๒) บุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน

(๓) บุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ

(๔) สถานภาพทางสังคม อายุ เชื้อชาติ และเศรษฐกิจ

(๕) สภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่

๔) การรับรู้คุณภาพชีวิต (Perceived Quality of Life) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความผาสุกทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลดังที่ได้กล่าวมา

^๑Lawton, อังใน ลลิลญา ลอยลม, “การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๔๕), หน้า ๔๒ และ สิทธิอาภรณ์ ชวนปี, “การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗.

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความรัก ความอบอุ่น ความผูกพันในครอบครัว และสังคมเพื่อน

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

๒.๒.๑ ความหมายของความต้องการ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ (Need) ไว้ดังนี้

กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง ลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป ประสงค์ให้มีให้เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น ต้องการหายใจ ต้องการรักหรือถูกรัก เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติ”^๙

พงศ์ หรดาล ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง การขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตัวบุคคล ซึ่งเป็นการขาดความสมดุลทั้งทางร่างกายและสภาพแวดล้อมภายนอก”^{๑๐}

เรียม ศรีทอง ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง ภาวะแห่งการเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดดุลยภาพในเรื่องต่างๆ”^{๑๑}

วิภาพร มาพบสุข ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง แรงผลักดันที่กระตุ้นอยู่ภายในตัวบุคคลให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ”^{๑๒}

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง สภาพขาดแคลนซึ่งเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่ไม่มีความสมดุลทางสรีระหรือทางใจ เช่น เราคอแห้ง เนื่องจากการพูดมาก เนื้อเยื่อในลำคอขาดน้ำ เราารู้สึกกระหายน้ำขึ้นมาทันที หรือเรารู้สึกต้องการอาหาร (หิว) ก็เพราะเกิดจากความขาดแคลนน้ำตาลในกระแสโลหิต เป็นต้น”^{๑๓}

^๙ กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์, การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๒), หน้า ๓๙๐.

^{๑๐} พงศ์ หรดาล, จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๔๐), หน้า ๖๖.

^{๑๑} เรียม ศรีทอง, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร: เจริญเทพ เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๐.

^{๑๒} วิภาพร มาพบสุข, มนุษย์สัมพันธ์, (กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๓), หน้า ๕๓.

^{๑๓} ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖๐.

คีรีวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความต้องการ หมายถึง สภาวะอินทรีย์ขาดสมดุล ขาดบางสิ่งบางอย่างและต้องการได้รับสิ่งนั้น โดยความต้องการจะมีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ”^{๑๔}

สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป เป็นความปรารถนาที่เกิดจากสิ่งจูงใจ แรงผลักดัน หรือความรู้สึกที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน โดยจะมีทั้งความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อขาดบางสิ่งบางอย่างและต้องการได้รับสิ่งนั้น ร่างกายต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดความต้องการทางพระพุทธศาสนา เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาตะวันออกซึ่งเกิดขึ้นก่อนโลกตะวันตก ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงสอนว่า โดยทั่วไปมนุษย์มีความต้องการหรือมีความปรารถนา คือ ปรารถนา (หรืออยาก) ด้วยตัณหา และปรารถนา (หรืออยาก) ด้วยฉันทะ ความปรารถนาด้วยตัณหานั้นเป็นอกุศล คือ ความต้องการในทางเสื่อมหรือทางไม่ดี ส่วนความปรารถนาด้วยฉันทะเป็นความต้องการด้านธรรมะหรือต้องการสิ่งที่เป็นกุศล เป็นความต้องการในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นความต้องการที่ทางพุทธศาสนาสนับสนุน เช่น การประพฤติตนเป็นคนดี (มีศีล) การอบรมจิตใจ (มีสมาธิ) และการรู้แจ้งเห็นจริง (มีปัญญา) ในความทุกข์ ความไม่เที่ยง จนหลุดพ้นจากความยึดมั่นเชื่อมั่น (อุปาทาน) ขึ้นเกิดปัญญาและขั้นเกิดปัญญาสูงสุดคือ ความต้องการมรรค ผลนิพพาน ซึ่งเรียกว่า โลกุตระธรรม โลกุตระธรรมจึงเป็นหลักปฏิบัติที่ทำให้บุคคลมีชีวิตจิตใจที่เป็นอิสระและหลุดพ้นจากความต้องการทางโลก คือ เป็นความต้องการในระดับสูง บุคคลที่มีความต้องการในระดับสูงดังกล่าว ได้แก่ พระอริยบุคคลและพระอรหันต์ เป็นต้น^{๑๕}

๒.๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

๑) ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's Need Hierarchy) Abraham Maslow เป็นนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ได้สร้างทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นสมมติฐานอยู่ ๒ ประการ คือ^{๑๖}

^{๑๔} คีรีวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, การบริหารการตลาดยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร: ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐๘.

^{๑๕} ญัฐวุฒิ แสงเดือน, “ความต้องการด้านสวัสดิการของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กองบังคับการตำรวจกองปราบปราม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐.

^{๑๖} Maslow A., อังใน อนงค์นาฏ แก้วไพฑูริย์, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๔ – ๑๖.

(๑) มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาตราบที่ยังมีชีวิตอยู่ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นจึงจะมีอิทธิพลจูงใจต่อไป

(๒) ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ ในเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นสูงก็จะตามมาเสมอได้แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น ๕ ลำดับ ดังนี้

๑. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค ความต้องการพักผ่อนและความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย ในด้านนี้โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีการทางอ้อม คือ การจ่ายเงินค่าจ้าง

๒. ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่างๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนความมั่นคงนั้น หมายถึง ความต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพ เช่น ความมั่นคงในหน้าที่การงาน และสถานะทางสังคม

๓. ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Needs) ภายหลังจากที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้น คือ ความต้องการทางสังคม จะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน และการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมเสมอ

๔. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้ คือ ความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ ความรู้ และความสำคัญในตัวเอง รวมตลอดทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรือต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงาน การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร

๕. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization or Self-Realization) ลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ก็คือ ความต้องการที่จะประสบ

ความสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิด หรือคาดหวังทะเยอทะยาน ใฝ่ฝันที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งอันสูงส่งในทัศนะของตน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ทฤษฎีของมาสโลว์ ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์มีความต้องการ ๕ ประการ เมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการสิ่งอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการทั้ง ๕ ชั้น จะมีความสำคัญกับบุคคลมากน้อยเพียงใด การตอบสนองตามลำดับขั้นของมาสโลว์มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความต้องการของคนที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะประกอบไปด้วย ๒ หลักการ คือ

(๑) หลักการแห่งความขาดตกบกพร่อง (The deficit Principle) ความขาดตกบกพร่องในชีวิตประจำวันของคนที่ได้รับอยู่เสมอ จะทำให้ความต้องการที่เป็นความพอใจของคน ไม่เป็นตัวจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในด้านอื่นๆ อีกต่อไป คนเหล่านี้กลับจะเกิดความพอใจในสภาพที่ตนเป็นอยู่ ยอมรับและพอใจความขาดแคลนต่างๆ ในชีวิตโดยถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

(๒) หลักการแห่งความเจริญก้าวหน้า (The Progression Principle) กล่าวคือ ลำดับขั้นของความต้องการทั้ง ๕ ระดับ จะขึ้นไปตามลำดับที่กำหนดไว้จากระดับต่ำไประดับสูงกว่า และความต้องการของในแต่ละระดับจะเกิดขึ้นได้ดีต่อเมื่อความต้องการของระดับที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองจนเกิดความพอใจแล้ว จะเห็นว่าความต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วไม่ได้รับการตอบสนอง ความรู้สึกขาดแคลนของมนุษย์ทุกคนก็จะเกิดขึ้นและพยายามแสวงหามาให้ได้ เว้นแต่จะมีอุปสรรคแล้วทำให้เกิดความท้อถอยต่ออุปสรรคนั้น ตัวอย่างเช่น เมื่อคนได้รับการตอบสนองความต้องการอยู่ในระดับหนึ่งแล้วอย่างสมบูรณ์ ก็ต้องการจะได้รับการตอบสนองความต้องการอีกในระดับสูงกว่า แต่มีข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ หรือไม่สำเร็จตามความต้องการ สิ่งนี้จะทำให้คนเราหยุดแสวงหา ท้อถอย และยอมรับสภาพการไม่มี

๒) ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Existence-relatedness-growth Theory) ทฤษฎี ERG หรือที่เรียกว่า Modification ซึ่ง Clayton P. Alderfer ได้นำทฤษฎีความต้องการ ๕ ชั้นของ Maslow มาทำการวิจัย โดยการทดสอบเพื่อหาทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ และในปี ค.ศ. ๑๙๖๙ Alderfer ได้นำเสนอผลการวิจัยความต้องการของมนุษย์ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด แยกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน คือ^{๑๗}

(๑) ความต้องการการอยู่รอด (Existence : E) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางกายภาพของมนุษย์ และความปรารถนาอยากมีสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น ต้องการอาหารที่อยู่อาศัย เป็นต้น สำหรับในองค์กรนั้น ความต้องการค่าจ้าง ผลประโยชน์ตอบแทนตลอดจนสภาพ

^{๑๗} Alderfer, Clayton P., อังโน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ, ๒๕๔๑), หน้า ๓๗๒ - ๓๗๓.

เงื่อนไขการทำงานที่ดี ความมั่นคงของงานล้วนเป็นเครื่องมือตอบสนองสิ่งจูงใจด้านนี้ทั้งสิ้น ซึ่งเปรียบเทียบได้กับความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัยของมาสโลว์นั่นเอง

(๒) ความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness : R) เป็นความต้องการทุกชนิดที่มีความหมายในเชิงสัมพันธ์ เช่น ความต้องการมีเพื่อน ความต้องการมีครอบครัว เป็นต้น ในองค์กรนั้น ความต้องการเป็นผู้นำหรือผู้มีอิทธิพลเป็นหัวหน้า ความต้องการเป็นผู้ตาม และความต้องการมิตรภาพกับบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เปรียบเทียบได้กับความต้องการทางสังคม และความต้องการที่จะได้รับการยกย่องของมาสโลว์

(๓) ความต้องการเจริญก้าวหน้าและเติบโต (Growth : G) เป็นความต้องการเกี่ยวกับพัฒนาการเปลี่ยนแปลงฐานะ สภาพการทำงาน และการเติบโตก้าวหน้าของผู้ทำงาน สำหรับในองค์กร ความต้องการมีอำนาจและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ความต้องการอยากทำกิจกรรมใหม่ หรืองานใหม่ๆ ที่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถใหม่ๆ มากขึ้น ซึ่งเปรียบเทียบได้กับความต้องการที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตของมาสโลว์นั่นเอง

ความต้องการตามทฤษฎีของ Alderfer ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่เชื่อว่า เมื่อความต้องการในระดับใดได้รับการตอบสนองน้อย ความต้องการในระดับนั้นมีมากขึ้น และความต้องการในระดับต่ำจะมีมากขึ้นเช่นกัน หากความต้องการในระดับสูงสุดได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมองหาความต้องการอื่นๆ อีกไม่มีที่สิ้นสุด

๓) ทฤษฎีความต้องการของ Murray (Murray's Manifest Needs Theory) อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ ๔ ประการ คือ^{๑๘}

(๑) ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(๒) ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

(๓) ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง

(๔) ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

^{๑๘} Murray, อังโน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖), หน้า ๕๒ - ๕๓.

๔) ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ **McClelland** (McClelland's Achievement Motivation Theory) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกันเพียงแต่มีขนาดมากน้อยต่างกันเท่านั้น ความต้องการนี้แบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือ^{๑๙}

(๑) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

(๒) ความต้องการความสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

(๓) ความต้องการอำนาจ (Need for Power : Now) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

๒.๒.๔ ประเภทของความต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น ๒ ด้าน ดังนี้^{๒๐}

๑) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะ ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์เรียนรู้แต่อย่างไร เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางร่างกายของเราเป็นสิ่งสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้น ทำให้เกิดความว่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า เกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่

(๑) ความต้องการอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

(๒) ความต้องการน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างกายของคนเราเสียน้ำเนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลัง การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

(๓) ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มขึ้นเมื่อคนเรา่างเข้าสู่วัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

(๔) ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป และต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

(๕) ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความเจ็บป่วยเป็นไข้ของร่างกายทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้ายคนเราก็จะหลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

^{๑๙} McClelland, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.

^{๒๐} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, อ้างแล้ว, หน้า ๔๘ - ๕๑.

(๖) ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่ และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

(๗) ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ มีก๊าซออกซิเจนสำหรับหายใจ เราอาจจะสามารถอดข้าวได้หลายชั่วโมง แต่กลับหายใจได้ไม่นาน

(๘) ความต้องการการขับถ่าย เป็นการขับของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้จะเป็นพิษกับร่างกาย ทำให้เราอึดอัด ไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

๒) ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้ยังแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและโอกาสที่แตกต่างกันออกไปด้วย ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม มีดังนี้

(๑) ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

(๒) ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมีประสบการณ์การเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้ บางทีเราก็ต้องการศึกษาว่าจะเริ่มต้นอย่างไรและควรทำอย่างไรต่อไป

(๓) ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

(๔) ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

(๕) ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

(๖) ความต้องการที่มองไม่เห็น เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

(๗) ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

สุชา จันท์ธอม ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น ๓ ประการ คือ^{๒๑}

๑) ความต้องการทางร่างกาย ประกอบด้วย ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศหายใจ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว และการพักผ่อน เป็นต้น

๒) ความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคม ประกอบด้วย ความต้องการความรัก ความปลอดภัย อิสรภาพและความสำเร็จ

^{๒๑} สุชา จันท์ธอม, อ่างใน สมคิด สอนศรี และ ปราจิต ทิพย์โอสถ, “ความต้องการออกกำลังกายของประชาชนในเขตองค์การส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี”, รายงานวิจัย, (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๖), หน้า ๘.

๓) ความต้องการทางสติปัญญา

Beach ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์ ออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้^{๒๒}

๑) ความต้องการที่มีมาแต่กำเนิดหรือความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย ๔ ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

๒) ความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลังแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) ความต้องการด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการเพื่อน การยอมรับจากผู้อื่น ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๒) ความต้องการเกี่ยวกับตัวเอง ได้แก่ ความสำเร็จของตนเองและความสมหวังในชีวิต

Knowles ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนี้ คือ^{๒๓}

๑) ความต้องการทางกายภาพ คือ ความต้องการเพื่อความสะอาดสบาย และความคงอยู่ของร่างกาย

๒) ความต้องการในการเจริญงอกงาม ซึ่งมนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอตั้งแต่จนเข้าสู่วัยชรา

๓) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัยในด้านร่างกายและจิตใจ

๔) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

๕) ความต้องการได้รับความรัก

๖) ความต้องการได้รับความยอมรับ ต้องการได้รับความรู้สึกที่ตัวเองมีคุณค่าเป็นที่ยกย่องนับถือสำหรับบุคคลอื่น

Newman และคณะ ได้สรุปความต้องการของมนุษย์ออกเป็น ๔ ประเภทด้วยกัน คือ^{๒๔}

๑) ความต้องการทางกายภาพ อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหาร ยารักษาโรค ตลอดจนจนบริการและสวัสดิการต่างๆ เป็นต้น

๒) ความต้องการทางสังคม อันได้แก่ การติดต่อสังสรรค์ หรือการร่วมมือในพิธีต่างๆ

^{๒๒}Beach, อังใน อุทัย น้ำคำ, “การศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑.

^{๒๓}Knowles, อังใน บุญเลิศ บุณอุปกรณ, “ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖), หน้า ๗.

^{๒๔}Newman and Other, อังใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

๓) ความต้องการแสดงความคิดเห็น อันได้แก่ โอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเอง

๔) ความต้องการความมั่นคง อันได้แก่ ความมั่นคงทางกิจกรรม ความมั่นคงทางจิตใจ

Rine and Montag ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น ๓ ด้าน ดังนี้^{๒๕}

๑) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิต เป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความต้องการเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการอุณหภูมิของร่างกาย ตลอดจนความต้องการการขับถ่าย

๒) ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs) ได้แก่ ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ

๓) ความต้องการทางวิญญาณ (Spiritual Needs) ได้แก่ ความต้องการความเชื่อ ความหวัง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจ และเสรีภาพ

Watson ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้^{๒๖}

๑) ความต้องการขั้นต่ำ

(๑) ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และการขับถ่าย

(๒) ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในการมีกิจกรรมทางเพศ ความต้องการในการมีอิสระที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ หรือการเคลื่อนไหวที่อิสระ

๒) ความต้องการขั้นสูง

(๑) ความต้องการด้านจิตสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับความรัก ความเอาใจใส่

(๒) ความต้องการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิต และได้รับการยอมรับ

Zaleznik และคณะ ได้ร่วมกันทำการศึกษาและค้นพบว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ ๒ ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ^{๒๗}

^{๒๕} Rine and Montag, อังโน มณฑิรา เขียวยิ่ง, “ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในครอบครัว”, รายงานวิจัย, (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖ – ๑๗.

^{๒๖} Watson, อังโน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

^{๒๗} Zaleznik and Other, อังโน บุญเลิศ บุณอุปกรณ์, อังแล้ว, หน้า ๗.

๑) ความต้องการภายนอก ได้แก่ รายได้ตอบแทนในการทำงาน ความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน การได้ทำงานที่ถนัดเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

๒) ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความต้องการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเป็นผู้ได้รับความยอมรับนับถือจากผู้อื่น ความต้องการในศักดิ์ศรีของตนเอง ความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต

๒.๒.๕ ความต้องการของผู้สูงอายุ (Need of the Elderly)

ผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นปัจเจกของตนจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ หรือเฉพาะของผู้สูงอายุ ซึ่งจะพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้นความต้องการของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกัน และหากไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ความต้องการของผู้สูงอายุ นักวิชาการได้เสนอไว้ ดังนี้

บังอร ธรรมศิริ กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้นควรที่ทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุ พอสรุปได้ดังนี้^{๒๘}

๑) ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และความต้องการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

๒) ความต้องการทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย

๓) ความต้องการทางด้านสังคม ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น

๔) ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญ รวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย

ในทำนองเดียวกัน การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ครอบครัวควรให้การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ดังนี้

๑) ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมปลอดภัย จัดหาเสื้อผ้า

^{๒๘} บังอร ธรรมศิริ, อ้างใน พระครูกาญจนธรรมชัย (ชัยชนะ ชยธมโม), “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๑ – ๒๒.

เครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมตามฤดูกาล แบ่งเบาภาระเรื่องงานในบ้าน พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพ อย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ เช่น แวนตา ไม้เท้า เครื่องช่วย ฟัง เป็นต้น

๒) ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ โดยเอาใจใส่พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก ความเคารพ ยกย่อง ยอมรับนับถือ ฟังผู้สูงอายุเล่าประสบการณ์ชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันเกิด การพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม การแสดงให้เห็นความสำคัญของวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุแห่งชาติ

๓) ตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม โดยแสดงความยินดีที่จะพาผู้สูงอายุ ไปร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมตามที่ต้องการและพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและสังคมที่เหมาะสมตามกำลังความสามารถที่จะทำได้ เช่น การ เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

๔) ตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ โดยรับภาระค่าใช้จ่าย การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือในด้านการเงินอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง รวมทั้งบุตรหลานหรือครอบครัว ไม่ควรเบียดเบียนด้านการเงินกับผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีความจำกัดด้านการเงิน

พันธู์ทิพย์ รามสูตร จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ ออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้^{๒๙}

๑) ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องแสวงหาให้ได้มา เท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใดๆ ก็ตาม จากการสำรวจความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่างๆ กัน อาจจะสรุปได้ว่าผู้สูงอายุในโลกต่างมีความต้องการตรงกันที่จิตใจ กล่าวคือ

(๑) ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยก็อยู่จนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่มีความหมาย หรือเมื่อถึงแก่ความตาย

(๒) ผู้สูงอายุพยายามรักษาพลังและศักยภาพทางร่างกายและทางสมองให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

(๓) ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและธำรงไว้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น ความรู้ ความชำนาญ ทักษะสมบัติ เกียรติคุณและอำนาจ

๒) ความต้องการขั้นสูง คือ ความต้องการซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้าหรือระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุ เป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ และถูกปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย เป็น

^{๒๙} พันธุ์ทิพย์ รามสูตร, อ้างใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, อ้างแล้ว, หน้า ๔๓ - ๔๔.

ลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม

ศรีทัตติม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์ ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้^{๓๐}

๑) ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) ผู้สูงอายุเมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียว ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจ รวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคลหรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชนทั้งที่เป็นองค์การทางศาสนาและองค์การที่มีใช้ทางศาสนาก็ได้

๒) ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทประกันสุขภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญชราภาพเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพในบั้นปลายของชีวิต ไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

๓) ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรม และในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

๔) ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ถ้าหากครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวและสังคมแล้ว จะเป็นการช่วยผู้สูงอายุให้รู้จักพึ่งตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายของชีวิต

๕) ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

(๑) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว กลุ่มสังคมและสังคม (Sense of Belonging)

(๒) ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัวและสังคม (Sense of Recognition)

(๓) ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัว ของกลุ่ม ของชุมชน และของสังคม (Sense of Importance)

^{๓๐} ศรีทัตติม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์, อ่างใน สายสวาท เกตุราสุวรรณ, “ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะจังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒), หน้า ๓๒ - ๓๓.

(๔) ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

(๕) ความต้องการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

๖) ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย ๔ คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย ปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัว และการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี นอกจากนี้ยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายชีวิต

๗) ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสถานะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจคือ ความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจากสถานะบิบบิ้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ ๒ และ ๔ ดังกล่าวแล้ว

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้^{๓๑}

๑) ความต้องการด้านร่างกายของผู้สูงอายุ

(๑) ต้องการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์

(๒) ต้องการมีผู้ช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด

(๓) ต้องการที่อยู่อาศัยที่สะอาด อากาศดี สิ่งแวดล้อมดี

(๔) ต้องการอาหารการกินที่ถูกลักษณะตามวัย

(๕) ต้องการมีผู้ดูแลช่วยเหลือให้การพยาบาลอย่างใกล้ชิดเมื่อยามเจ็บป่วย

(๖) ต้องการได้รับตรวจสุขภาพ และการรักษาพยาบาลที่สะดวก รวดเร็ว

ทันทั่วถึง

(๗) ต้องการได้รับบริการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าจากรัฐ

^{๓๑} สำนักส่งเสริมสุขภาพ, การเปลี่ยนแปลงและการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/health/prepared/topic002.php> [๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

(๘) ความต้องการได้พักผ่อน นอนหลับอย่างเพียงพอ

(๙) ความต้องการบำรุงรักษาร่างกาย และการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

(๑๐) ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

๒) ความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และสังคมจะทำให้จิตใจของผู้สูงอายุเปลี่ยนไปด้วย ผู้สูงอายุจะปรับจิตใจและอารมณ์ไปตามการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีการปรับปรุงและพัฒนาจิตใจของตัวเองให้เป็นไปในทางที่ดีงามมากขึ้น สามารถควบคุมจิตใจได้ดีกว่าหนุ่มสาว ดังนั้น เมื่อคนเราอายุมากขึ้น ความสุขุมเยือกเย็นจะมีมากขึ้น แต่การแสดงออกจะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคล การศึกษา ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตของคนคนนั้น

ความเครียดที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในวัยสูงอายุ มีผลต่อจิตใจของผู้สูงอายุมาก ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของจิตที่พบคือ

(๑) การรับรู้ ผู้สูงอายุจะยึดติดกับความคิดและเหตุผลของตนเอง การรับรู้สิ่งใหม่ๆ จึงเป็นไปได้ยาก ความจำก็เสื่อมลง

(๒) การแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุ เกี่ยวเนื่องกับการสนองความต้องการของจิตใจ ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้สูงอายุจะมีความรู้สึกต่อตนเองในแง่ต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นความท้อแท้ น้อยใจ โดยรู้สึกว่าสังคมไม่ให้ความสำคัญกับตนเอง เหมือนที่เคยเป็นมาก่อน ทำให้ผู้สูงอายุมีอารมณ์ไม่มั่นคง การกระทบกระเทือนใจเพียงเล็กน้อยจะทำให้ผู้สูงอายุเสียใจ หงุดหงิดหรือโกรธง่าย ต้องการการยอมรับและเคารพยกย่องนับถือ และการแสดงออกถึงความมีคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยสมาชิกในครอบครัว และสังคมของผู้สูงอายุ

(๓) ความสนใจสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุจะสนใจสิ่งแวดล้อมเฉพาะที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และตรงกับความสนใจของตนเท่านั้น

(๔) การสร้างวิถีดำเนินชีวิตของตนเอง การมีอายุมากขึ้นคือ การเข้าใกล้กาลเวลาแห่งการสิ้นสุดของชีวิต การยอมรับสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้สูงอายุบางคน มุ่งสร้างความดีงามให้แก่ตนเองเพิ่มมากขึ้น

๓) ความต้องการทางด้านสังคม – เศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

(๑) ต้องการได้รับความสนใจจากผู้อื่น

(๒) ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว สังคมและหมู่คณะ

(๓) ต้องการช่วยเหลือสังคมและมีบทบาทในสังคมตามความถนัด

(๔) ต้องการการสนับสนุน ช่วยเหลือจากครอบครัว และสังคมทั้งทางด้านความเป็นอยู่ รายได้ บริการจากรัฐ

(๕) ต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม

(๖) ต้องการลดการพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ไม่ต้องการความเมตตาสงสาร (ที่แสดงออกโดยตรง)

(๗) ต้องการการประกันรายได้ และประกันความชราภาพ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์มีอยู่ ๓ ประการใหญ่ๆ คือ ๑) ความต้องการทางร่างกาย เช่น ความต้องการน้ำ ต้องการอาหาร ต้องการอากาศที่บริสุทธิ์ เป็นต้น ๒) ความต้องการทางจิตใจ เช่น ความต้องการได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ต้องการความมั่นคงในชีวิต การได้รับความยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เป็นต้น ๓) ความต้องการทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้มีในผู้สูงอายุทุกคน ครอบครัวและผู้มีส่วนในการดูแลผู้สูงอายุ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

๒.๓ แนวคิดและขอบเขตเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

๒.๓.๑ แนวคิดสวัสดิการสังคม

การจัดสวัสดิการสังคมประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยส่วนใหญ่มีมากขึ้นอยู่กับระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคมวัฒนธรรมและพื้นฐานความเชื่อของประเทศนั้นๆ รวมถึงในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกำลังมีบทบาทสำคัญต่อแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคม มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดสวัสดิการสังคมไว้ สรุปรายละเอียดพอสังเขปได้ดังต่อไปนี้

๑) แนวคิดรัฐสวัสดิการ (Welfare State) กำลังถูกลดทอนความสำคัญจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคม แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศต่างๆ ทั่วโลกในอดีต อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ ๒ ขั้วด้วยกัน คือ ขั้วที่เชื่อว่าควรปล่อยให้กลไกการตลาดทำหน้าที่จัดระบบบริการสวัสดิการสังคม ส่วนรัฐจะเข้ามาทำหน้าที่ดูแลการจัดสวัสดิการเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ โดยพบว่า กลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตยมักยึดแนวคิดนี้เป็นหลักในการจัดสวัสดิการสังคม ส่วนอีกขั้วหนึ่งนั้นพบได้ในกลุ่มประเทศสังคมนิยมที่เชื่อว่า รัฐควรมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากร บริการสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม รัฐในฐานะผู้ปกครองบ้านเมืองจะไม่ปล่อยให้บริการสังคมเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล หากต้องคำนึงถึงความเสมอภาคของทุกคนในสังคมที่พึงได้รับบริการจากรัฐ ปัจจุบันกลุ่มประเทศสังคมนิยมส่วนหนึ่งได้ล่มสลายไป ส่งผลให้สังคมโลกก้าวเข้าสู่ระบบเสรีนิยมประชาธิปไตย ขณะที่งานสวัสดิการสังคมที่ปรากฏใน

ลักษณะของรัฐสวัสดิการ (Welfare State) ก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญคือ รัฐไม่สามารถแบกรับภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการบริการสังคมต่างๆ ได้ อีกทั้งโปรแกรมการจัดบริการในลักษณะการสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance) ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้โดยเฉพาะการพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสามารถพึ่งพาตนเองได้ระยะยาว

๒) แนวคิดสวัสดิการแบบบูรณาการ (Welfare Mix) คือทิศทางใหม่ที่กำลังเกิดกระแสตื่นตัวทั่วโลก โดยเริ่มมีการกล่าวถึงกันมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๐ หรือประมาณ ๔๐ ปีที่แล้ว หลังจากนั้นได้เกิดกระแสตื่นตัวขึ้นในประเทศตะวันตกแถบยุโรป ซึ่งแนวคิดนี้มีความใกล้เคียงกับแนวคิดสวัสดิการสังคมพหุลักษณะ (Welfare Pluralism) ในประเทศอเมริกา รวมถึงมักถูกกล่าวถึงสวัสดิการสังคมในมิติของการปฏิรูประบบการเมือง การปกครอง การเงินการคลังเพื่อสังคมและนโยบายสังคมที่มีการผสมผสานกับนโยบายเศรษฐกิจ แล้วพัฒนามาเป็นนโยบายสวัสดิการสังคมในลักษณะแบบบูรณาการที่คำนึงถึงการปรับบทบาท และความสัมพันธ์ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เป็นผู้จัดบริการสวัสดิการสังคม

สำหรับประเทศไทยมีความเชื่อว่าภาคประชาชน ซึ่งหมายรวมถึงชุมชนและคนทั้งหลายที่อยู่ในท้องถิ่น ควรเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้รู้ปัญหาและความต้องการของตนเอง เป็นทั้งผู้ลงมือทำและรับผลของการกระทำ จึงสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนมากกว่าคนนอกท้องถิ่นสังคม ทำให้แนวคิดสำหรับประเทศไทยที่ยึดหลักการพื้นที่เป็นตัวตั้งและทุกภาคีเครือข่ายการพัฒนาเข้าร่วมบูรณาการและทรัพยากรที่มีอยู่มาทำงานร่วมกันในรูปแบบสวัสดิการสังคม (Welfare Society) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสวัสดิการสังคมแบบบูรณาการในระดับสากลดังกล่าว จึงเป็นที่ปรากฏว่า ขบวนการขับเคลื่อนในระดับชุมชนท้องถิ่นเริ่มมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดกระแสการจัดสวัสดิการชุมชน ๓ รูปแบบ คือ ๑) การรวมกลุ่มจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกของกลุ่มด้วยตนเอง อาทิ กลุ่มฅวนปนกิจ กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน และกลุ่มอาชีพต่างๆ ๒) การรวมกลุ่มจัดสวัสดิการโดยชุมชนและรับการรับรองสถานะอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยอยู่ในรูปขององค์กรชุมชนต่างๆ และ ๓) การรวมกลุ่มจัดสวัสดิการโดยชุมชนที่ได้รับการรับรองสถานะอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน^{๓๒}

^{๓๒} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรอบทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมอย่างยั่งยืนในช่วงแผนฯ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม, ๒๕๕๓), หน้า ๓ - ๔.

๒.๓.๒ ความหมายของสวัสดิการสังคม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามความหมาย “สวัสดิการสังคม” ไว้ โดยมีคำนิยามความหมายสวัสดิการสังคมที่น่าสนใจ มีดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา การส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ”^{๓๓}

วิจิตร ระวิวงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับจัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้จากหลายสาขา ไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ทั้งนี้จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคมคือประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและมีหลักประกัน งานสวัสดิการไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมาตรการป้องกันและส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วย ประการสำคัญสวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาสังคม”^{๓๔}

Day และคณะ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบบริการทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สมาชิกในสังคมได้รับการบริการทางสังคม ซึ่งเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่บุคคลทุกคนพึงได้รับ”^{๓๕}

Encyclopedia Britannica ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลาย ไม่ว่าจะโดยส่วนราชการหรือเอกชน เป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล

^{๓๓}พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓., ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๙๔ ก ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ หน้า ๖.

^{๓๔}วิจิตร ระวิวงศ์, อ่างใน วันทนี วาสิกะสิน และคณะ, **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๑ – ๒.

^{๓๕}Day, Phyllis J. & Other, อ่างใน วันชัย ชูประดิษฐ์, “การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่”, **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘.

ครอบครัว กลุ่มชน และชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพและสังคมที่น่าพอใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันต่อไป^{๓๖}

Encyclopedia of Social Work ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคม หรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล กลุ่ม และชุมชน กิจกรรมดังกล่าวนี้ใช้บุคลากรนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย อาทิ แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย นักการศึกษา วิศวกร นักบริหาร นักสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนผู้ช่วยนักวิชาชีพในสาขาต่างๆ (Paraprofessional)^{๓๗}

Friedlander & Apte ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม เป็นระเบียบนโยบาย ผลประโยชน์และบริการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดบริการต่างๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับกันว่าสวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวร เปลี่ยนแปลงจากสถานะที่เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่า รวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด”^{๓๘}

Robert และคณะ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลายไม่ว่าโดยส่วนราชการหรือเอกชน เป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชน ชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพและสังคมที่น่าพึงใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป”^{๓๙}

Walter ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่ประชาชน ในด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ในเรื่องครอบครัวและเด็ก อนามัย การปรับสังคม การใช้เวลาว่าง มาตรฐานการครองชีพและความสัมพันธ์ทางสังคม และในส่วนด้านการบริการทางสวัสดิการสังคมให้ปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มชน ชุมชน และสังคม ซึ่งการบริการเหล่านี้จะรวมถึงการดูแล การรักษาและการป้องกันด้วย”^{๔๐}

World Bank ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” เช่นเดียวกับ “การคุ้มครองทางสังคม” ที่หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน บริการดังกล่าวจะตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่าง

^{๓๖}Encyclopedia Britannica, อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม , อ้างแล้ว, หน้า ๕ - ๖.

^{๓๗}Encyclopedia of Social Work, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^{๓๘}Friedlander and Apte, อ้างใน วันทนี วาสิกะสิน และคณะ, อ้างแล้ว, หน้า ๑ - ๒.

^{๓๙}Robert and Other, อ้างใน สุเทพ เขาวลิต, อ้างแล้ว, หน้า ๓.

^{๔๐}Walter, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

ทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ นันทนาการ และบริการสังคม^{๔๑}

สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนจัดให้มีขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน และประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ ความมั่นคงทางสังคม บริการสังคม และนันทนาการ

๒.๓.๓ หลักการสวัสดิการสังคม^{๔๒}

๑) การจัดสวัสดิการสังคมจะต้องคำนึงถึงปัญหา หรือความต้องการบริการ หรือความจำเป็น (Needs) ช่องทางการจัดสวัสดิการสังคมมี ๕ ส่วน ได้แก่ ครอบครัว เครือญาติ นายจ้าง องค์กรการกุศล และรัฐบาล การจัดสวัสดิการสังคมจึงเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านภาษีอากร รวมทั้งมาตรการด้านการกระจายรายได้

๒) การใช้มาตรการของงานสวัสดิการจากงานอาชีพ (Occupational Measure) โดยใช้หลักการครอบคลุมทั้งสากล (Universal Coverage) ให้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับบริการสวัสดิการ

๓) การใช้มาตรการบริการสังคม (Social Service Measure) ในฐานะพลเมืองของรัฐ ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสังคมจากรัฐเพื่อสร้างให้คนมีความมั่นคงทางสังคม

๔) ระบบการจัดสวัสดิการสังคมมี ๓ ระบบ ได้แก่ การสงเคราะห์ประชาชน การประกันสังคม และการบริการสังคม

สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบันได้คำนึงหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลโลก โดย **ระพีพรรณ คำหอม** กล่าวไว้ว่า หลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่สำคัญ ได้แก่^{๔๓}

๑) สิทธิมนุษยชน (Human Rights) สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคล สิทธิของเด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการทุพพลภาพ ที่เน้นให้มีการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองสิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยเฉพาะบริการ

^{๔๑}World Bank, อังโน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, อังแล้ว, หน้า ๓ - ๔.

^{๔๒}วันชัย รัตนขวัญ, การจัดสวัสดิการสังคมในระดับท้องถิ่น, เอกสารประกอบการสอน [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.teacher.ssru.ac.th/sanchai_ra/file.php/1/social_welfare_word.pdf [๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

^{๔๓}ระพีพรรณ คำหอม, สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อารยันมีเดีย, ๒๕๔๙), หน้า ๒๕.

พื้นฐานที่ประชาชนคนไทยควรได้รับ เช่น บริการการศึกษาภาคบังคับ บริการประกันสุขภาพจากโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค

๒) ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ประชาชนทุกคนควรได้รับการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐ บริการที่มุ่งตอบสนองปัญหาและความต้องการของคนในสังคม โดยทั่วไปบริการพื้นฐานมักจะถือเป็นบริการขั้นต่ำสุด (Minimum Needs) ที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคม เช่น การศึกษาภาคบังคับ บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ เป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดถึงความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง

๓) ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) หลักการสำคัญข้อนี้คือ บริการสวัสดิการสังคมที่ดี จะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมาย ความยุติธรรมทางสังคม บริการทุกคน ไม่ว่าผู้รับบริการจะอยู่ในฐานะหรือความเป็นอยู่อย่างไร รัฐควรจัดสวัสดิการสังคมให้อย่างยุติธรรม ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างประชาชน ไม่เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งยากแก่การควบคุม นำไปสู่การแตกร้างในหมู่คณะชุมชนด้วยกัน เช่น การจัดสร้างแพลตฟอร์มราคาถูกขายให้ประชาชน แต่ประชาชนมีมาก ควรใช้วิธีจับสลากเพื่อความยุติธรรม

๔) ความสม่ำเสมอ บริการที่จัดให้แก่ประชาชนในประเทศนั้น ควรจัดให้สม่ำเสมอ ไม่ใช่จัดตามความพอใจของรัฐบาล หรือผู้ให้บริการจัดสวัสดิการให้

๕) การไม่เป็นภาระแก่ประชาชน การจัดสวัสดิการก็เพื่อผ่อนคลายความเดือดร้อนและสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชน ดังนั้นการจัดสวัสดิการสังคมไม่ควรเป็นภาระแก่ประชาชน

๒.๓.๔ องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคม

โดยทั่วไปมีการจัดแบ่งองค์ประกอบงานสวัสดิการสังคมทั้งในลักษณะกว้างและลักษณะแคบ โดยองค์ประกอบในลักษณะแคบ มักจัดแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังจะเห็นได้จากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ดำเนินงานระบบสวัสดิการสังคมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคม (Social Security Act 1935) ซึ่งแบ่งสวัสดิการสังคมเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ บริการประกันสังคม (Social Insurance) บริการสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance) และบริการสังคม (Social Service) ซึ่งคล้ายคลึงกับประเทศเยอรมันที่มีการจำแนกงานสวัสดิการสังคมออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ บริการสังคม (Social Service) ได้แก่ การบริการการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย และส่งเสริมช่วยเหลือเยาวชน สังคมสงเคราะห์ (Public Assistance) คือ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ซึ่งในเยอรมันมีรัฐบัญญัติการสนับสนุนช่วยเหลือสังคม (Federal Social Support Act) ว่าด้วยข้อกำหนดด้านการช่วยเหลือบุคคลที่จำเป็นต้องช่วยเหลือ (Support for Needy) และประกันสังคม (Social Insurance) ซึ่งเริ่มจากการประกันสุขภาพ เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๓

และพัฒนาตามลำดับ ขยายไปสู่การประกันด้านอื่นๆ คือ การคลอดบุตร การสงเคราะห์บุตร ทูพพลภาพ ชราภาพ การตาย และว่างงาน^{๔๔}

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ๗ ด้าน ดังนี้^{๔๕}

๑) สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่าเพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน

๒) สวัสดิการด้านการศึกษา หมายความว่า ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาสชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย พิพัตราต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับบริการทางการศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรม หรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

๓) สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายความว่า การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามสมควรแก่อัตภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกัน ประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัยตามแต่กำลังความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะได้มา อย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมด้วยมลพิษ หรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติ เสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

^{๔๔} ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: แอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๔๖), หน้า ๔ - ๑๔.

^{๔๕} กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, อ้างใน วันชัย รัตนะขวัญ, อ้างแล้ว, หน้า ๙ - ๑๐.

๔) สวัสดิการด้านการมีงานทำการมีรายได้ หมายความว่าถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด งานที่ต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภูมิใจในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้นๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้และสวัสดิการจากการทำงานอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่มกันปกป้องผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่องรายได้ สภาพการทำงาน การจ้างงานและสวัสดิการแรงงาน ประชาชนจะต้องได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์การที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไกด้านแรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้

๕) สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายความว่าถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรมและไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอาไรต์เอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

๖) สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม หมายความว่าถึง การที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้ และได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

๗) สวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป หมายความว่าถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยเสริมสร้างการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง แบ่งเป็น ๗ ด้าน ได้แก่ การศึกษา (Education) สุขภาพอนามัย (Health) ที่อยู่อาศัย (Housing) การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) บริการสังคม (Social Services) นันทนาการ (Recreation)^{๔๖}

ระพีพรรณ คำหอม ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมโดยทั่วไปมีองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง แบ่งเป็น ๗ ด้าน ได้แก่^{๔๗}

๑) การศึกษา (Education)

^{๔๖} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, อ้างแล้ว, หน้า ๘.

^{๔๗} ระพีพรรณ คำหอม, อ้างแล้ว, หน้า ๑๘ - ๒๑.

- ๒) สุขภาพอนามัย (Health)
- ๓) ที่อยู่อาศัย (Housing)
- ๔) การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance)
- ๕) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)
- ๖) บริการสังคม (Social Services)
- ๗) นันทนาการ (Recreation)

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร ได้กล่าวถึง ขอบเขตงานสวัสดิการสังคมว่ามีลักษณะ ดังนี้^{๔๘}

๑) การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตคุ้มครองลูกจ้าง ให้ประโยชน์ทดแทนในกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายทุพพลภาพ เสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตร การประกันกรณีชราภาพและการสงเคราะห์บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

๒) การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นลักษณะการสงเคราะห์แบบให้เปล่า ในรูปของเงิน สิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำและบริการต่างๆ

๓) บริการสังคม (Social Service) เป็นบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

(๑) สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัยและการสาธารณสุข โภชนาการและมาตรการต่างๆ ในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน

(๒) การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคนที่อย่างน้อยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐ และบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

(๓) ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย

(๔) การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ คุ้มครองการทำงาน รายได้ และประกันสังคม

(๕) บริการสังคม (Social Service) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อสร้างเสริมความสมบูรณ์ในด้านการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

^{๔๘} ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, อ้างแล้ว, หน้า ๒๑ - ๒๒.

(๖) นันทนาการ (Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรี ภาพยนตร์ การออกกำลัง และรวมทั้งงานอดิเรกอื่นๆ

๒.๓.๕ งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งจัดให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งหมายถึงว่าผู้สูงอายุนั้น เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) ดังนั้นแนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุประกอบด้วยแนวคิด ๒ ประการคือ^{๔๙}

๑) แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Aspect of Aging) หมายถึงผู้สูงอายุควรได้รับความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการ ในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้และการจ้างงาน รวมถึงการศึกษา

๒) แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental Aspect of Aging) หมายถึง แนวคิดที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนั้นมีความชัดเจนและเริ่มเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในสังคมมากขึ้น ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ ๑ ตุลาคมของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุสากล โดยมีการประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจน และในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๔ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองหลักการ ๑๘ ประการสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

หลักการที่ ๑ การมีเสรีภาพ

(๑) ผู้สูงอายุควรได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยอย่างเพียงพอ โดยการมีรายได้ การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน และการช่วยเหลือตนเอง

(๒) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการทำงานหรือสามารถได้รับรายได้อื่นๆ

(๓) ผู้สูงอายุควรมีส่วนในการตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องพ้นจากการทำงาน

(๔) ผู้สูงอายุควรได้รับการฝึกอบรมและศึกษาตามความเหมาะสม

(๕) ผู้สูงอายุควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบปลอดภัยด้วยความพึงพอใจตามกำลังความสามารถ

(๖) ผู้สูงอายุควรที่จะได้อาศัยอยู่ในบ้านของตนเองตลอดระยะเวลายาวนานเท่าที่เป็นไปได้

^{๔๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘ - ๔๙.

หลักการที่ ๒ การมีส่วนร่วม

(๑) ผู้สูงอายุควรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินงานตามนโยบายต่างๆ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของตน และสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับชนรุ่นหลังได้

(๒) ผู้สูงอายุควรจะได้รับการพัฒนาในโอกาสต่างๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมตามความและกำลังความสามารถของตน

(๓) ผู้สูงอายุควรมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมของผู้สูงอายุเองได้

หลักการที่ ๓ การได้รับการดูแล

(๑) ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลจากครอบครัวและชุมชนและได้รับการคุ้มครอง

(๒) ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัยเพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูทางร่างกายจิตใจและอารมณ์ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันหรือชะลอการเจ็บป่วยในระยะเริ่มต้น

(๓) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมและกฎหมายเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การเป็นอิสระ การคุ้มครองและการได้รับการดูแล

(๔) ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลคุ้มครอง ฟื้นฟูและส่งเสริมทางด้านสังคมและจิตใจอย่างเหมาะสม จากสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมที่มั่นคง

(๕) ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

หลักการที่ ๔ การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง

(๑) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มความสามารถ

(๒) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาวัฒนธรรม จิตใจ และกิจกรรม

นันทนาการของสังคม

หลักการที่ ๕ ความมีศักดิ์ศรี

(๑) ผู้สูงอายุควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัย โดยปราศจากการถูกแสวงหาประโยชน์ และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ

(๒) ผู้สูงอายุควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและภูมิหลัง และมีอิสระในการช่วยเหลือตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

๒.๔ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย

๒.๔.๑ วิวัฒนาการของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย^{๕๐}

การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของประเทศไทย เริ่มในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ เมื่อจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ และประชาสงเคราะห์ที่กำหนดนโยบายที่สำคัญหลายประการในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคขึ้นเป็นครั้งแรก วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ เพื่อให้การสงเคราะห์คนชราที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือประสบปัญหาความทุกข์ยาก เดือดร้อน ยากจนไม่มีที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ ต้องการบริการสงเคราะห์บางอย่าง เช่น การรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด นันทนาการ เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวที่มีรายได้น้อยหรือยากจน ที่ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุไว้ในครอบครัวได้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม อันเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่ให้เร่ร่อนทำความเดือดร้อนแก่สังคม และให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุกเหมาะสมกับอัตภาพ

พ.ศ. ๒๕๒๕ การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มีความก้าวหน้าขึ้นเนื่องจากสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรองแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นมาตรการระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้มีการวางแนวคิด หลักนโยบาย และโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นรูปธรรม และในปีเดียวกันที่ประชุมสมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้มีมติรับรองแผนดังกล่าว ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จึงเรียกแผนนี้ว่า **Vienna Plan** โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงในศักยภาพของรัฐและสังคมในด้านความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเด็นต่างๆ คือ สุขภาพและโภชนาการ การคุ้มครองผู้บริโภคที่สูงอายุ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม การประกันรายได้ การจ้างงาน และการศึกษา ซึ่งมาตรฐานและยุทธวิธีเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิอธิปไตย และความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ

หลังจากการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุโลก ได้มีองค์การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเกิดขึ้นหลายองค์กร เช่น คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ สมาคมสภาพผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย สมาคมคลังปัญญาผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุ และองค์กรเอกชนอีกมากมาย มีการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๕ - ๒๕๔๔ เป็นแผนแม่บทให้หน่วยงานต่างๆ มีนโยบายและแผนที่ชัดเจน มีการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายมากขึ้น ทั้งองค์กรช่วยเหลือผู้สูงอายุระหว่างประเทศและองค์กรภาครัฐ เช่น กรมอนามัย มีนโยบายในการสนับสนุนเครือข่ายการทำงานด้าน

^{๕๐} สุदारัตน์ สุตสมบุญณ์, อ้างแล้ว, หน้า ๗๕ - ๗๗.

ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีตัวแทนจากกระทรวงต่างๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ มีนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นประธาน แผนงานต่างๆ จึงได้รับการรับรองและมีผลในการปฏิบัติ

พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ มีการเรียกร้องและแสวงหาการบริการมากขึ้น จากองค์กรเอกชน มีผลทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการมีผลงานวิจัยด้านผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก และที่สำคัญคือ การสนับสนุนจากพรรคการเมือง ๙ พรรค ได้แก่ ๑) พรรคประชาธิปัตย์ ๒) พรรคพลังธรรม ๓) พรรคชาติไทย ๔) พรรคเสรีธรรม ๕) พรรคชาติพัฒนา ๖) พรรคความหวังใหม่ ๗) พรรคกิจสังคม ๘) พรรคไท และ ๙) พรรคประชากรไทย^{๕๑} ทำให้ปัญญาผู้สูงอายุปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมหลังจากใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ปัญญาดังกล่าวมีสาระสำคัญคือ ๑) ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งและละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้ และผู้พิการที่สูงอายุ ๒) ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ๓) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับตัวของตนให้สมวัย ๔) ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสามารถ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า ๕) ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม ๖) ผู้สูงอายุควรได้มีบทบาท และส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และความเข้าใจอันดีระหว่างระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน และกับบุคคลทุกวัย ๗) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ๘) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ และ ๙) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม

^{๕๑} กองสวัสดิการสงเคราะห์, **ปัญญาผู้สูงอายุไทย**, (กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูทดแทนและความเอื้ออาทรต่อกัน

พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้แผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๖๔) ซึ่งได้กำหนดให้แผนฉบับนี้เป็นยุทธศาสตร์ ๕ หมวด ได้แก่ ก) ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ข) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ค) ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ง) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ จ) ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๖ งานด้านผู้สูงอายุประสบความสำเร็จอีกครั้งเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปรากฏการณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ เป็นผลให้มีการออกกฎหมาย ประกาศระเบียบในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ อย่างกว้างขวาง

๒.๔.๒ รูปแบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย

ระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้^{๕๒}

๑) การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ปัญหาการขาดรายได้เมื่อเกษียณอายุการทำงาน สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวน้อยลง ปัญหาสุขภาพที่เรื้อรังส่งผลให้ตัวเลขค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญและอาจรุนแรงมากยิ่งขึ้นหากไม่มีการวางแผน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหา การสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญและจำเป็นยิ่ง เนื่องจากสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุสูงขึ้น มีอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อประชากรวัยแรงงานสูงขึ้น การเกื้อหนุนจากครอบครัวอาจลดลง การออมจึงมีความสำคัญสำหรับวัยเกษียณ^{๕๓}

ระบบประกันสังคมในประเทศไทย ประกอบด้วย กองทุนต่างๆ ดังนี้

(๑) กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ เป็นการส่งเสริมการออมสำหรับกลุ่มแรงงานที่เป็นลูกจ้างในภาคเอกชนของกระทรวงแรงงาน

(๒) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เป็นการออมภาคบังคับสำหรับกลุ่มข้าราชการ

^{๕๒} สุदारัตน์ สุตสมบุญณ์, อ้างแล้ว, หน้า ๗๗ – ๘๑.

^{๕๓} ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, สวัสดิการสังคม: แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์, ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มิเตอร์ก๊อปปี้, ๒๕๔๙), หน้า ๓๖.

(๓) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำของส่วนราชการซึ่งจดทะเบียน (กสจ.) ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ เงินบำนาญลูกจ้างและเงินที่สมาชิกส่งสมทบเข้ากองทุน

(๔) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นจุดเริ่มต้นของการส่งเสริมการออมแบบสมัครใจ

(๕) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เป็นการออมแบบสมัครใจ สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีกำลังการออมมาก

(๖) กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งขึ้นเป็นการออมภาคบังคับ

(๗) กองทุนทวีสุข เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรออมเงินไว้ใช้เป็นสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว

(๘) กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการส่งเสริมการออมในระดับชุมชน เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๙) กองทุนการออมชราภาพ (กอช.) กระทรวงการคลังเป็นผู้จัดตั้งกองทุนเป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานแบบสมัครใจ

๒) การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง รูปแบบสวัสดิการที่มีอยู่ คือ

(๑) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่า ตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สท.) จ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดให้กับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่อายุ ๖๐ - ๖๙ ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ ๖๐๐ บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ ๗๐ - ๗๙ ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ ๗๐๐ บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ ๘๐ - ๘๙ ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ ๘๐๐ บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ ๙๐ ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

(๒) กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเดือดร้อนจากการทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้ง การสนับสนุนการจัดการงานศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาเดือดร้อนเรื่องที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม

(๓) การได้รับคำปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง โดยกระทรวงยุติธรรมให้คำแนะนำ ปรึกษาที่เกี่ยวข้องในทางคดีสำหรับผู้สูงอายุ

(๔) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ โดยกระทรวงคมนาคม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติฯ ให้ผู้สูงอายุเข้าชมฟรี

(๕) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม โดยกระทรวงคมนาคม ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยรถไฟ / รถไฟฟ้า / รถ บขส. / ขสมก. ลดค่าโดยสารครึ่งราคาและการบินไทยลดค่าโดยสารภายในประเทศ ร้อยละ ๑๕

๓) การบริการสังคม (Social Service) เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนด้วยบริการด้านต่างๆ ๕ ด้าน คือ

(๑) ด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วย

๑. หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน ให้บริการครอบคลุมด้านการตรวจสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ดำเนินงานโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

๒. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข จากพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔) มีการจัดช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจากผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก

๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นโครงการดูแลสุขภาพที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น บนพื้นฐานแนวคิด “หุ้นส่วนการดูแล” ประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่ สถานบริการสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. การดูแลที่บ้าน (Home Care) เป็นบริการสำหรับผู้สูงอายุอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเหมาะสมกับผู้ป่วยสูงอายุที่ไม่รุนแรงและไม่สะดวกในการเดินทางมารักษาที่โรงพยาบาล เป็นการลดค่าเดินทางของผู้ใช้บริการ และผู้สูงอายุส่วนมากพึงพอใจที่จะรับการรักษาพยาบาลที่บ้าน

๕. โครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) เป็นโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุขาดผู้ดูแล ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ถูกทอดทิ้ง ถูกละเลยเพิกเฉย และผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลไม่ถูกต้อง โดยอาศัยการสร้างอาสาสมัครจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือประชาชนในชุมชนที่สมัครใจทำหน้าที่เป็นผู้ให้การดูแลช่วยเหลือฟื้นฟูผู้สูงอายุในชุมชน

(๒) ด้านการศึกษา ประกอบด้วย

๑. การศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการโดยศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (ศกพ.) ได้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุตามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ การสร้างเสริมคุณค่าและการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุ การสร้างความร่วมมือเพื่อความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ เป็นต้น

๒. การศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น “ชมรมการศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (Old People Playing Young Club : OPPY)” เป็นชมรมที่มุ่งเผยแพร่ความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้สูงอายุโดยผู้สูงอายุจะต้องจ่ายบริการเอง

(๓) ด้านที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย การสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยและการดูแลเป็นบริการในสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมความจำเป็นด้านปัจจัย ๔ รวมทั้งบริการด้านการรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด ศาสนกิจ งานอดิเรก นันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรม ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์ของรัฐ ๒๑ แห่ง

(๔) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ประกอบด้วย กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดทำโดยการทำยึดหลักการให้ผู้สูงอายุเป็นแกนนำในการกำหนดและตัดสินใจร่วมกันในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุตนเอง

(๕) ด้านบริการสังคมและนันทนาการ ประกอบด้วย

๑. ชมรมผู้สูงอายุ รูปแบบบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน ชมรมผู้สูงอายุเป็นการรวมกลุ่มกันทางสังคมของผู้สูงอายุที่มีความสนใจและมีอุดมการณ์ร่วมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการสร้างคุณภาพทั้งทางกาย จิต และสังคม เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าและมีประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม โดยมีสภาผู้สูงอายุและกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ แต่ผู้บริหารจัดการและดำเนินการหลักคือ กลุ่มผู้สูงอายุเอง การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในลักษณะเครือข่าย ทำให้งานด้านผู้สูงอายุเข้มแข็งมากขึ้น

๒. ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมขององค์กร ชุมชน และผู้สูงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ สังคม จิตและปัญญา โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ ก) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการให้บริการ (Community – Based Approach) เป็นการลดการพึ่งพิงจากบริการภายนอก (Deinstitutionalization) เน้นการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมและเครือข่ายทางสังคม ส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ มุ่งใช้คุณลักษณะเด่นของชุมชนและทรัพยากรในชุมชน ข) การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ (Long – Term Care System) เป็นการดูแลอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงระหว่างการดูแลในครอบครัว สถาบัน และชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ค) การจัดบริการแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ (Spiritual Development)^{๕๔}

^{๕๔} ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, อ่างใน สมพล นวะกะ, “ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่”, การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕), หน้า ๓๒.

๓. ศูนย์ชุมชนเพื่อผู้สูงอายุ ให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากผู้สูงอายุ การบริการที่ให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด ออกกำลังกาย ศาสนกิจ กิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

๔. ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง โดยมีวัดหรือสถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม

๕. กองทุนผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนอุดหนุนโครงการสำหรับองค์กรของผู้สูงอายุหรือองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ เพื่อคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีศักยภาพ มีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๔) การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เป็นการจัดสวัสดิการสังคมโดยกลุ่มต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย กลุ่มออมทรัพย์ที่มีรูปธรรมก้าวหน้าชัดเจนทั้งเชิงองค์ความรู้ กลไก และพื้นที่ดำเนินการ ในอีกด้านหนึ่งภาคธุรกิจเอกชนที่เดิมมุ่งหวังผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันได้ปรับบทบาทเข้ามาช่วยเหลือร่วมรับผิดชอบปัญหาสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการโดยปัจเจกชน อาทิ การซื้อประกันชีวิตรูปแบบต่างๆ ผ่านกิจการประกันภัยของเอกชน ซึ่งเข้ามาช่วยเติมเต็มหรือยกระดับสวัสดิการในภาพรวมให้สมบูรณ์มากขึ้นอย่างมาก

ถึงแม้ประเทศไทย จะได้มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในหลายรูปแบบ ในขณะเดียวกันก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในระบบงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย ดังนี้^{๕๕}

๑) ขาดการบูรณาการของงานและความไม่ต่อเนื่อง งานสวัสดิการผู้สูงอายุ ดำเนินแยกส่วนระหว่างงานด้านสุขภาพกับงานด้านสังคม กระจายความรับผิดชอบอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ จึงไม่เกิดงานในลักษณะบูรณาการ และมีอุปสรรคอำนาจในการสั่งการ กลไกขับเคลื่อนขาดความต่อเนื่องทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ จึงไม่บรรลุเป้าหมาย

๒) ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เนื่องจากความไม่ชัดเจนในแนวคิดและการปฏิบัติ และมีปัญหาของการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

๓) ความไม่พร้อมด้านงบประมาณและการขาดแคลนบุคลากรในระยะถ่ายโอนงานด้านผู้สูงอายุจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๕๕} นารีรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์, “การทบทวนองค์ความรู้และแนวทางการจัดระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย”, รายงานวิจัย, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๒), หน้า ฉ - ช.

๔) สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด และยังไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง รูปแบบบริการเป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศและเน้นการสงเคราะห์มากกว่าการให้บริการตามสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ

๕) แนวคิดในการบริการเชิงสงเคราะห์ระดับรายบุคคลไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และการจัดให้ผู้สูงอายุอยู่แยกจากครอบครัวทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดี

๖) ขาดการรับรู้และความเข้าใจในสิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและสังคมจึงจำกัด อีกทั้งระบบการส่งต่อผู้ป่วยในกรณีฉุกเฉินไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าไม่เอื้อในการเบิกจ่ายอุปกรณ์สำหรับการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

๗) การจัดบริการที่ภาคประชาชนไม่มีส่วนร่วมทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ

๘) ชุมชนขาดความพร้อมในเรื่องภาวะผู้นำ

๙) ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุม โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถออกจากบ้านได้ การสร้างเสริมสุขภาพจึงเป็นลักษณะเชิงรับ ยังเข้าไม่ถึงครอบครัว

๑๐) ขาดการส่งเสริมค่านิยมเรื่องความกตัญญูทวดเวทียในสังคม และขาดการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัว มีผลให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว

๑๑) แรงงานนอกระบบที่ไม่มีหลักประกันรายได้มีปัญหาการออมเพื่อวัยสูงอายุ

๑๒) กองทุนสัจจะวันละ ๑ บาท อาจประสบปัญหาทางการเงินในอนาคต เมื่อรายจ่ายสำหรับบ้านาณามากกว่ารายรับจากสมาชิก

๑๓) จุดอ่อนของสวัสดิการเบี้ยยังชีพคือ ในอนาคตเมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยอาจแบกรับภาระไม่ไหว การจ่ายเงินแบบรวบยอดทุก ๓ - ๖ เดือน วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพมีปัญหา ในทางปฏิบัติไม่ได้บรรเทาความขัดสนอย่างแท้จริง การจัดสรรเบี้ยยังชีพในบางพื้นที่มีความไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส และความไม่เข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดสรรเบี้ยยังชีพก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

๑๔) ข้อจำกัดของกฎหมายสิ่งปลูกสร้าง ทำให้มีอุปสรรคในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้แก่ผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตอยู่อย่างพึ่งพาตนเอง (Aged Friendly Environment)

ประเด็นสำคัญ คือ บุตรหลานหรือคนในครอบครัวขาดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นภาระของครอบครัวหรือสังคม จึงทำให้ความสนใจและความเข้าใจ

ต่อผู้สูงอายุน้อย ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคประชาชนเพื่อเติมเต็มความต้องการของผู้สูงอายุเองมากขึ้น

นอกจากนี้ นักวิชาการยังได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไว้หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้^{๕๖}

๑) ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก และเปลี่ยนจากการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมาเป็นแก้ปัญหาที่ต้นเหตุบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

๒) รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยรัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแนวนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ การออม เป็นต้น

๓) รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

๔) รัฐจะต้องยึดการเกษียณอายุของผู้สูงอายุบางอาชีพที่จำเป็นออกไปจากเดิม

๕) สนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุตามความรู้ความสามารถ โดยให้มีมาตรการลดภาษีสำหรับองค์กรเอกชนที่จ้างผู้สูงอายุ

๖) สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงานภาครัฐจ้างผู้สูงอายุ โดยให้มีความยืดหยุ่นทั้งค่าจ้าง วิธีการจ้าง เปิดโอกาสทั้งวิชาชีพและต่ำกว่าวิชาชีพ

๗) สนับสนุนให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุ โดยให้มีมาตรการลดภาษีสำหรับบุตรที่ดูแลบิดา มารดา ญาติสายตรงที่เป็นผู้สูงอายุ

๘) ส่งเสริมการประกันตนเองก่อนสูงอายุในรูปแบบที่มีความหลากหลายกว่าการประกันชีวิตและประกันสุขภาพ โดยศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในช่วงวัยต่างๆ

๙) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบอื่นๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุตามปกติ

๑๐) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุในวัดและโรงเรียนตามแนวทางที่ได้รับพระราชทาน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” เป็นต้น

๒.๕ บริบทพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของพื้นที่เทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช และสรุปได้ดังนี้^{๕๗}

^{๕๖} บุษลิน ทองกลีบ, “บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร”, *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า ๔๖๒ – ๔๖๘.

^{๕๗} งานนโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล, อ่างแล้ว, หน้า ๖ – ๑๕.

๒.๕.๑ ประวัติความเป็นมา

เทศบาลตำบลหัวไทร ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๙ ก ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ มีพื้นที่ ๑.๖๔ ตารางกิโลเมตร เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามหนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ด่วนมาก ที่ นศ ๐๐๑๘ / ๓๕๑๕๖ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑.๘ ตารางกิโลเมตร

๒.๕.๒ สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขตและเขตการปกครอง

ปัจจุบันเทศบาลตำบลหัวไทร ตั้งอยู่ที่พื้นที่บางส่วนของ หมู่ที่ ๑, หมู่ที่ ๘ ตำบลหัวไทร และหมู่ที่ ๓, หมู่ที่ ๗ ตำบลหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ ๑.๘ ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขต ดังนี้

ด้านทิศเหนือ จากหลักเขตที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ปากคลองเขาพังไกรฝั่งตะวันตกเส้นเขตเลียบตามคลองหัวไทร ฝั่งตะวันตกไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ ๒ ซึ่งอยู่ห่างจากถนนอนุสรณ์ ๒๕๐ เมตร จากหลักเขตที่ ๒ เส้นเขตเป็นเส้นตรงขนานกับถนนอนุสรณ์ไปทางทิศตะวันออกตัดผ่านถนนหัวไทร - ปากพั้ง ถึงหลักเขตที่ ๓ ซึ่งอยู่ติดริมฝั่งทะเลห่างจากถนนอนุสรณ์ ๒๕๐ เมตร

ด้านทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ ๓ เส้นเขตเลียบตามชายฝั่งทะเลไปทางทิศใต้เป็นระยะ ๕๐๐ เมตร ถึงหลักเขตที่ ๔ ซึ่งอยู่ห่างจากถนนหัวไทร - ระโนด ตามแนวตั้งฉาก ๑๘๐ เมตร

ด้านทิศใต้ จากหลักเขตที่ ๔ เส้นเขตเป็นเส้นตรงขนานกับถนนอนุสรณ์ไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งคลองหัวไทรฝั่งตะวันตกห่างจากถนนอนุสรณ์ ๒๕๐ เมตร จากหลักเขตที่ ๕ เลื่อนตามคลองหัวไทรฝั่งตะวันตกไปทางทิศใต้เป็นระยะทาง ๒๑๕ เมตร ถึงหลักเขตที่ ๖ ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองหัวไทรฝั่งตะวันตกห่างจากถนนอนุสรณ์ ๔๖๕ เมตร จากหลักเขตที่ ๖ เส้นเขตตรงไปทางทิศตะวันตกตามแนวฝั่งทิศใต้ของถนนดงตาลตัดผ่านถนนโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ถึงหลักเขตที่ ๗ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนโรงเรียนบำรุงราษฎร์ ฝั่งตะวันตกจากหลักเขตที่ ๗ เส้นเขตไปทางทิศเหนือเป็นระยะทาง ๒๐๐ เมตรตามแนวฝั่งตะวันตกของถนนโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ถึงหลักเขตที่ ๘ ซึ่งตั้งอยู่ห้วมโรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ตัดกับถนนหลังวัดหัวไทร จากหลักเขตที่ ๘ เส้นเขตตรงไปทางทิศตะวันตกตามแนวถนนหลังวัดหัวไทรฝั่งทิศใต้ โดยตัดผ่านถนนหัวไทร - เขาพังไกรถึงหลักเขตที่ ๙ ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองเขาพังไกรฝั่งตะวันตก

ทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ ๙ เส้นเขตเลียบไปตามฝั่งตะวันตกของคลองเขาพังไกร ไปทางทิศเหนือตัดผ่านถนนหัวไทร - นครศรีธรรมราช จนบรรจบหลักเขตที่ ๑

๒.๕.๓ สภาพภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศของเทศบาลตำบลหัวไทร มีทั้งลักษณะเป็นที่ราบลุ่มบริเวณริมคลองหัวไทร ส่วนทางทิศตะวันออกเป็นชายฝั่งทะเล

ลักษณะภูมิอากาศ เทศบาลตำบลหัวไทรอยู่ในเขตภูมิอากาศร้อนแบบมรสุม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนมกราคม โดยแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรก ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่จะมีฝนตกไม่มากนัก ช่วงที่สอง จากเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ได้รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมาจากอ่าวไทยมีความชื้นสูง รวมทั้งพายุดีเปรสชั่น จึงมีปริมาณฝนสูงกว่าช่วงแรก

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือกำลังอ่อน ประกอบกับมีกระแสลมพัดมาจากทางใต้ ทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น ในช่วงดังกล่าวจะร้อนมากที่สุดในรอบปี

๒.๕.๔ สภาพทางสังคม

จำนวนประชากร เทศบาลตำบลหัวไทรมีจำนวนทั้งสิ้น ๔,๔๙๕ คน แยกเป็นชาย ๒,๒๐๐ คน หญิง ๒,๒๙๕ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ ๒,๔๓๖ คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน ๑,๗๐๔ หลังคาเรือน แยกเป็น

ตำบลหัวไทร จำนวนประชากรทั้งหมด ๒,๕๐๙ คน เป็นชาย ๑,๒๒๑ คน หญิง ๑,๒๘๘ คน มีจำนวนครัวเรือน ๑,๐๓๑ ครัวเรือน

ตำบลหน้าสตน จำนวนประชากรทั้งหมด ๑,๙๘๖ คน เป็นชาย ๙๗๙ คน หญิง ๑,๐๐๗ คน มีจำนวนครัวเรือน ๖๗๓ ครัวเรือน

การศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๘๔ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๑๑ ศาสนาอื่นๆ ประมาณร้อยละ ๕ มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนา เป็นวัด ๑ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง ศาลเจ้า ๑ แห่ง

การสาธารณสุข มีการให้บริการสาธารณสุข โดยมีสถานบริการเป็นสถานพยาบาลเอกชน จำนวน ๒ แห่ง สาธารณสุขอำเภอ (โรงพยาบาลเก่า) จำนวน ๑ แห่ง

๒.๕.๕ สภาพทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยรวม ในยุคที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองเมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา มีการเพาะเลี้ยงกุ้ง เศรษฐกิจส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางด้านการค้าสัตว์น้ำ การเลี้ยงกุ้ง ปัจจุบันก็ยังมี การเลี้ยงกุ้งอยู่แต่เป็นจำนวนน้อย เนื่องจากประสบปัญหา/อุปสรรคมากมาย จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมหยุดชะงัก ส่วนการประกอบอาชีพประมงชุมชนแถบบ้านหน้าศาลก็ยึดเป็นอาชีพหลักอยู่

การเกษตรกรรม ด้านการเกษตรที่สำคัญ คือ การปลูกข้าวและการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อาจแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วน โดยส่วนของตำบลหัวไทร จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเป็นส่วนใหญ่ และตำบลหน้าสตนจะเป็นการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ โดยการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำในสมัยก่อนมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นเขตที่มีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเล บริเวณที่ทำการเพาะเลี้ยงกันมาก ได้แก่ ตำบลหน้าสตน หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๗ และตำบลหัวไทร หมู่ที่ ๘ บางส่วน ลักษณะการเลี้ยงโดยทั่วไปของชาวบ้านจะเน้นการเลี้ยงแบบดั้งเดิม ขาดวิชาการ จึงทำให้เกิดปัญหาระยะยาว เนื่องจากมีการระบายน้ำเสียลงแหล่งน้ำธรรมชาติ ปัจจุบันส่วนใหญ่มีการเลี้ยงกุ้งขาวเป็นจำนวนมาก

การอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร การอุตสาหกรรมเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กภายในครัวเรือน ประเภทซ่อมเครื่องจักร เครื่องยนต์ อุตสาหกรรมทำแก๊สแห้ง กะปิ ปลาเค็ม การผลิตใช้เทคโนโลยีไม่สูงมากนัก และเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่

การพาณิชย์กรรม/การบริการ ลักษณะของการพาณิชย์กรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลหัวไทร อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ ประการแรก เป็นการพาณิชย์กรรมเพื่อบริการชุมชนทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ตลาดสด ร้านค้าต่างๆ อยู่บริเวณใกล้สำนักงานเทศบาล และริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ นอกจากนี้ยังมีการค้าบริการทางด้านการขายสินค้าเฉพาะอย่างเพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้ง เช่น วัสดุอุปกรณ์ อาหารกุ้ง ให้บริการโดยทั่วไป เนื่องจากมีการค้าขายด้านการจับกุ้งเพื่อลำเลียงขนส่งไปจำหน่ายที่ตลาดกลางมหาชัย ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนในเขตเทศบาลค่อนข้างดี จึงมีบริการด้านการเงิน เช่น ธนาคารต่างๆ หลายแห่ง ประการที่สอง เป็นการค้าประเภทค้าส่ง มีเฉพาะการค้าจากการเพาะเลี้ยงกุ้งเท่านั้น ลักษณะการขายของผู้เลี้ยงจะนัดประมูลสินค้า ทั้งลักษณะของรายย่อยและรายใหญ่ การค้ากึ่งภายในพื้นที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของเทศบาลมีเงินหมุนเวียนสูง เนื่องจากแต่ละครั้งที่จับกุ้งขายจะมีรายได้เฉพาะกำไรเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจถดถอย การเพาะเลี้ยงกุ้งล้มเหลว

การท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร มีสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๗ ซึ่งเป็นชายทะเลอ่าวไทย มีสะพานท่าเทียบเรือ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีผู้คนไปพักผ่อนเที่ยวชมวิวทิวทัศน์ในเวลาว่าง และตกปลาในตอนเย็น อีกทั้งยังมีร้านค้าบริการให้นักท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวด้วย

การปศุสัตว์ สภาพการเลี้ยงสัตว์ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้รับประทานเอง และบางส่วนขายในตลาดสดของเทศบาล เช่น การเลี้ยงเป็ด ไก่ บริเวณที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๗ และมีการเลี้ยงหมูในหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๘ บางส่วน

๒.๕.๖ การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม/ขนส่ง เทศบาลตำบลหัวไทรเป็นเมืองที่มีการคมนาคมสะดวก เส้นทางคมนาคมสายสำคัญ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ ระหว่างนครศรีธรรมราช – ระโนด – สงขลา ผ่านใจกลางเทศบาลตำบลหัวไทร จนถึงบริเวณเลียบชายทะเลฝั่งอ่าวไทย บริเวณนี้จะเชื่อมกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๔๐๑๓ ทางหลวงแผ่นดินสายนี้เป็นเส้นทางสำคัญของภาคใต้ที่จะเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดสงขลาและภาคอื่น จึงมีปริมาณการจราจรสูง สภาพผิวจราจรเป็นถนนลาดยาง มีขนาดเขตทาง ๓๐ เมตร ส่วนบริเวณเลียบชายทะเลมีขนาดเขตทาง ๘๐ เมตร

การไฟฟ้า การบริการทางด้านไฟฟ้าในเขตเทศบาล มีใช้อย่างทั่วถึง แต่อาจจะไม่ครบทุกครัวเรือน การบริการไฟฟ้าในเขตเทศบาลหัวไทรอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การบริการไฟฟ้าในด้านที่อยู่อาศัยไม่มีปัญหา ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทรมีพื้นที่ได้รับการไฟฟ้าร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

การประปา เทศบาลตำบลหัวไทรมีกิจการประปาเป็นของตนเอง ใช้แหล่งน้ำดิบจากคลองทะเลปึง สูดเข้ามาเก็บไว้ในสระเก็บน้ำของการประปาในปัจจุบัน สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำในเขตเทศบาล จำนวน ๑,๓๓๑ ราย และผู้ใช้น้ำนอกเขตเทศบาล จำนวน ๔๒๔ ราย

การสื่อสารและโทรคมนาคม

ด้านการไปรษณีย์ – โทรเลข มีการให้บริการแก่ชุมชนโดยการสื่อสารแห่งประเทศไทยและมีที่ทำการไปรษณีย์ ๑ แห่ง อยู่บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ ให้บริการประชาชนทั่วไปในเวลาราชการ มีสถานีวิทยุชุมชนและเสียงตามสาย สามารถให้บริการข่าวสารอย่างปัจจุบันทันด่วน ส่วนการบริการด้านโทรศัพท์ ปัจจุบันองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้เปิดบริการในเขตเทศบาลอย่างทั่วถึง มีสำนักงานอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล มีโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถบริการได้ครอบคลุมพื้นที่

การจราจรในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร ใช้เส้นทางจราจรทางบกเป็นส่วนใหญ่ การจราจรทางน้ำมีเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่ใช้เป็นเส้นทางสัญจรช่วงระยะสั้นๆ และใช้เพื่อการจับสัตว์น้ำ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ๑) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน ยกเว้นมาตรฐานด้านการสร้าง

บริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนซึ่งผู้สูงอายุที่มีความต้องการในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุที่มีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมสูงสุดในมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมต่ำสุดในมาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ๒) ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นในด้านรายได้และลักษณะที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ .๐๑ ตามลำดับ ๓) กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในด้านสุขภาพและอนามัย ด้านรายได้และด้านที่พักอาศัย มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลจัดบริการรถรับ-ส่งไปยังสถานพยาบาล และจัดให้มีการรักษาพยาบาลที่บ้าน จัดให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ส่งเสริมอาชีพ และจัดให้มีโครงการซ่อมแซมหรือจัดหาที่พักอาศัย^{๕๘}

นนทนา อยู่สบาย ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๙ คน อายุ ๖๐ - ๖๕ ปี จำนวน ๒๓๘ คน สถานภาพสมรส จำนวน ๒๐๑ คน ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน ๒๒๖ คน อาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๑๙ คน รายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๑๑ คน พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต รองลงมาด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา น้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑^{๕๙}

พระชัชวาล ปลูกญาโร (พยาบาล) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปรัก อำเภอบางเสาธง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปรัก อำเภอบางเสาธง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุใน

^{๕๘} จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว, “การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕), หน้า ก.

^{๕๙} นนนทนา อยู่สบาย, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ก.

เขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ ด้านความมั่นคง และด้านนันทนาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการสังคม ส่วนด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ผู้สูงอายุมีความต้องการ น้อยที่สุด ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรตั้งศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน ควรจัดให้มีการศึกษาระยะสั้น ควรส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรมีเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ควรมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ควรมีกองทุนผู้สูงอายุ กองทุนบำเหน็จบำนาญของผู้สูงอายุ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม ควรให้ทุนผู้สูงอายุทำกิจกรรมเบาๆ ที่มีรายได้เสริม ระบบเบี้ยยังชีพและระบบบำเหน็จบำนาญควรมีการพัฒนาให้ดีขึ้น ควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์เอนกประสงค์ให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กันในชุมชน ควรมีการสนับสนุนประเพณีท้องถิ่นและการละเล่นต่างๆ เช่น เพลงบอก ประกวดร้องเพลง การแสดงละคร ควรมีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น ถวายเทียนในวันเข้าพรรษา แห่ผ้าขึ้นธาตุในวันมาฆบูชา และควรมีการสนับสนุนเครื่องออกกำลังกายที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุไว้ออกกำลังกายที่บ้าน^{๖๐}

พินภา ห้าฝา ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า ๑) ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการอยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนผู้สูงอายุที่นับถือศาสนา และมีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ โดยผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความต้องการสวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับ การศึกษาสูงกว่า ๓) ข้อเสนอแนะอื่นๆ คือให้มีบริการทางการแพทย์โดยการให้คำแนะนำปรึกษาด้านการแพทย์และสาธารณสุขให้มีการสนับสนุนวัสดุ -

^{๖๐} พระชัชวาล ปลูกาวโร (พยาบาล), “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ก - ข.

ครุภัณฑ์ทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และให้เงินโยบายเพิ่มเติมยังชีพผู้สูงอายุ เป็น ๑,๐๐๐ บาท^{๖๑}

วรรณิภา สระศรี ได้วิจัยเรื่อง แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้สูงอายุมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านสวัสดิการช่วยเหลือสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสวัสดิการบริการสังคม และด้านสวัสดิการประกันสังคม ตามลำดับ ๒) ผู้สูงอายุที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน ๓) แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลไสไทย อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ดังนี้ (๑) แนวทางเชิงนโยบาย สำหรับหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในชุมชน การจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ การให้บริการโดยจัดบริการสวัสดิการสังคม ให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัว/ชุมชน การส่งเสริมค่านิยมการใช้จ่ายเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ เพื่อการพัฒนาทางด้านสวัสดิการสังคม (๒) แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคม สำหรับหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย ในด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ๔ ด้าน คือด้านการประกันรายได้ ด้านสุขภาพและโภชนาการ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคมของผู้สูงอายุ (๓) แนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุตำบลไสไทย โดยจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เสียชีวิต จัดบริการดูแลเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุที่มีอยู่ให้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง (๔) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนโดยเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุ การเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์ พื้นฟู

^{๖๑} ติมภา ห้าผา, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๘), หน้า ก - ข.

พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ภูมิปัญญาในการสร้างอาชีพและรายได้ รวมทั้งนำศักยภาพของผู้สูงอายุมาย่อยทอดให้แก่คนรุ่นหลัง^{๖๒}

ลัดดา บุญเกิด ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉะกันท์ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตามรายด้านพบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๑ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๒ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๓ ด้านรายได้ ผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๔ ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๕ ด้านที่พักอาศัย ผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ ๖ และผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะที่พักต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๓}

สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาติ และ กัตัญญู แก้วหานาม ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๑๖ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๓.๐ มีอายุ ๖๓ ปี ร้อยละ ๔๗.๐ รองลงมา คือ อายุ ๖๒ ปี และ ๖๔ ปี ร้อยละ ๔๐ การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๑๐๐ สถานภาพสมรส ร้อยละ ๑๐๐ มีอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ ๙๑.๒ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม (เบี้ยยังชีพ บุตร/หลานให้/รายได้จากอาชีพ) ๒,๐๐๑ - ๓,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๙๑.๒ ๒) ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{x} = ๔.๑๔$) รองลงมา คือ ด้านนันทนาการ ($\bar{x} = ๔.๐๘$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = ๓.๘๐$) ด้านความ

^{๖๒}วรรณิกา สระศรี, “แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอมืองกระเปาะ จังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๗), หน้า ก - ข.

^{๖๓}ลัดดา บุญเกิด, “ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉะกันท์ จังหวัดชลบุรี”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ก.

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 3.71$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 3.47$) และด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ ๓) แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง มีดังนี้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย คือ ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ออกให้บริการแพทย์แผนไทยให้กับผู้สูงอายุ ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ควรจัดสถานที่เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้ผู้สูงอายุและมีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ คือ ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมทางศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ ควรมีการจัดสถานที่สาธารณะในชุมชนให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย คือ ควรเร่งดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับคนในครอบครัวและผู้สูงอายุในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับผู้สูงอายุ^{๖๔}

อภิญา เหล่าวัฒนพงษ์ ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาในด้านความต้องการของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการเข้าร่วมกิจกรรมลักษณะที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสังคม และชนิดโครงการที่มีผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดคือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรม อีกทั้งผู้สูงอายุยังต้องการให้ภาครัฐเข้ามาดำเนินการในส่วนของการตลาดภายหลัง การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพในลักษณะของการให้ภาครัฐจัดหางานให้โดยภาครัฐให้ทุนแก่ผู้สูงอายุในด้านของปัญหาในการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดส่วนบุคคลทางด้านเวลามากที่สุด ทั้งนี้ในส่วนของการเข้าถึงหน่วยงาน ผู้สูงอายุเห็นว่าความไม่สะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัญหามากที่สุด ในด้านแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่กรุงเทพมหานคร แม้ในด้านของบทบาทจากผลการศึกษาที่พบว่าผู้สูงอายุแทบจะไม่ต้องมีการมีบทบาทใดๆ ในสังคม แต่ผู้สูงอายุยังมีความต้องการในการทำกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุได้เข้าสังคมและกิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถสร้างรายได้ได้ด้วยตนเอง ตามลำดับ ซึ่งผู้สูงอายุเองเห็นว่าโครงการส่งเสริมอาชีพมีประโยชน์ต่อพวกเขาในด้านจุดมุ่งหมายทางสังคมและ

^{๖๔} สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาลี และ กตัญญู แก้วหวน, (กรกฎาคม ๒๕๕๗) “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์”, วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, [ออนไลน์], ๓(๑): ๑๓๓ – ๑๓๕, แหล่งที่มา: http://gjournal.ksu.ac.th/file/20150728_4407408143.pdf [๖ มกราคม ๒๕๖๑].

ด้านผลตอบแทนปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งตรงกับความต้องการกิจกรรมของผู้สูงอายุ ดังนั้นในการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพควรดำเนินในลักษณะของการนันทนาการ เพื่อน การเข้าสังคม แต่ประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ อีกทั้งควรมีการจัดสรรด้านการตลาด ภายหลังการเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้สูงอายุสามารถหารายได้ได้ด้วยตนเองทางหนึ่ง^{๖๕}

อุซุกร เหมือนเดช ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร โรคประจำตัว มีปริมาณความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส บุคคลที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัยด้วย ศาสนา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปริมาณความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยผู้สูงอายุที่หม้าย/หย่าร้าง ผู้ที่อยู่กับคู่สมรส มีความต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยกับญาติ และผู้ที่อยู่คนเดียวต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่กับบุตรหลาน ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์มีความต้องการมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้สูงอายุที่มีรายได้ระดับต่ำต้องการสวัสดิการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ระดับสูงกว่า (ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท; ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๒๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท; ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๒๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท)^{๖๖}

อุทุมพร ศตะกฤษมะ ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่

^{๖๕} อภิษฎา เหล่าวัฒน์พงษ์, “ความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่กรุงเทพมหานคร”, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๔): ๕๖.

^{๖๖} อุซุกร เหมือนเดช, “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ก.

แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๗}

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่ได้นำเสนอข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นเรื่องที่พัวพันกับการดำรงชีวิตให้อยู่รอดของมนุษย์ เป็นลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป เกิดจากสิ่งจูงใจ แรงผลักดัน หรือ ความรู้สึก ความต้องการของมนุษย์มีอยู่ ๓ ประการใหญ่ๆ คือ ๑) ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน คือ ความต้องการในปัจจุบัน ๔ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ๒) ความต้องการทางจิตใจ เป็นความต้องการได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ และการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ๓) ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการในการมีกิจกรรมทางสังคม ซึ่งความต้องการเหล่านี้มีอยู่ในผู้สูงอายุทุกคน เนื่องจากสวัสดิการสังคมเป็นบริการที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนจัดให้มีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน และเป็นหลักประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยสวัสดิการด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ ความมั่นคงทางสังคม บริการสังคม และนันทนาการ ในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความจำเป็นหรือความต้องการของผู้สูงอายุด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัว ดังนั้นความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ จึงแตกต่างจากวัยอื่น ซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

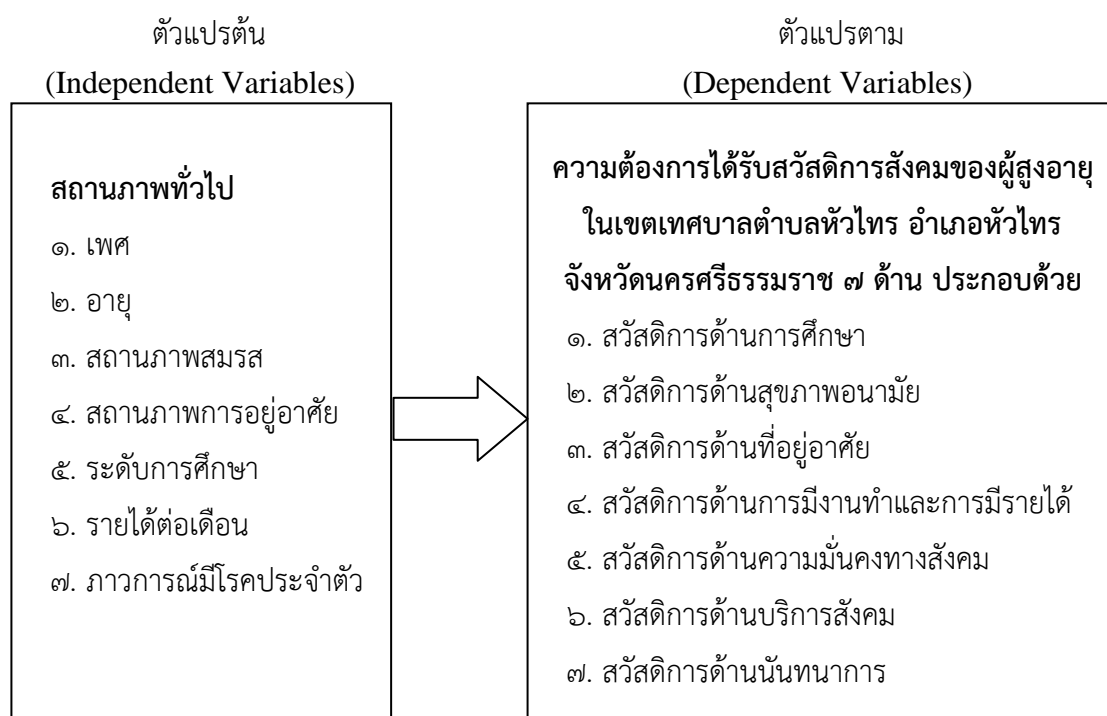
^{๖๗} อุทุมพร ศตะกูรมะ, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖): ๑๒๙.

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังนี้

๒.๗.๑ ตัวแปรต้น (Independent Variables) ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นตามสถานภาพทั่วไป คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว

๒.๗.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๓.๑.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๘๒๒ คน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๕๙)^๑

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) และให้ความคลาดเคลื่อนได้ ๐.๐๕ ดังสูตรต่อไปนี้^๒

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

^๑งานนโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล, อ้างแล้ว, หน้า ๑๕.

^๒สงศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑๐.

$$\begin{aligned}
 \text{เมื่อ } n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ} \\
 N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \\
 e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม ร้อยละ ๕} \\
 \text{แทนค่าในสูตร} \\
 n &= \frac{๘๒๒}{๑ + ๘๒๒(๐.๐๕)^๒} \\
 &= ๒๗๓.๕๔
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ในการวิจัยในครั้งนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๔ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คำนวณหากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)^๓ แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย ใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ พิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร โดยใช้ผู้สูงอายุ ทั้ง ๔ หมู่บ้าน ซึ่งมีสูตร คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คูณ จำนวนประชากรซึ่งแบ่งตามหมู่บ้านหาร ด้วยประชากรทั้งหมด เช่น $๒๗๔ \times ๒๔๘ \div ๘๒๒ = ๕๓$ จึงได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ ๑ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มย่อยแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Selection)^๔ กับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านจนครบจำนวน ๒๗๔ คน ตามที่ต้องการ

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ที่	หมู่บ้าน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	ตำบลหัวไทร หมู่ที่ ๑	๒๔๘	๘๒
๒	ตำบลหัวไทร หมู่ที่ ๘	๒๔๕	๘๒
๓	ตำบลหน้าสตน หมู่ที่ ๓	๒๐๓	๖๘
๔	ตำบลหน้าสตน หมู่ที่ ๗	๑๒๖	๔๒
	รวม	๘๒๒	๒๗๔

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๓.

^๔ สุวิมล ติรกานันท์, การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๙๕.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งข้อคำถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๒ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๗ ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ รวมจำนวน ๓๕ ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนน^๕ ดังนี้

คะแนน ๕ หมายถึง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน ๔ หมายถึง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ มาก

คะแนน ๓ หมายถึง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน ๒ หมายถึง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน ๑ หมายถึง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สำหรับการวัดค่าตัวแปรทั้งหมด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่เป็นข้อคำถามเชิงบวก (positive) ที่สร้างขึ้น

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

^๕ ฉานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๖๕-๖๖.

๓.๓.๒ ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒) กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างเสร็จ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบ และเสนอแนะ ปรับปรุง แก้ไข

๔) นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อขอความเห็นชอบ จากนั้นจึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ ๐.๙๕๓

๕) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๐ คน หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๘๘

๖) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย และนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ ผู้วิจัยขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ถึง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

๓.๔.๒ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันประชุมและทำกิจกรรมประจำเดือนของผู้สูงอายุ คือวันที่ ๒ ของเดือน โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง ให้เวลาผู้ตอบแบบสอบถามในการตอบแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดภายในวันนั้น

๓.๔.๓ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่างๆ และเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๕.๓ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม มีดังนี้^๖

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ แปลผลเป็น มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ แปลผลเป็น มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ แปลผลเป็น ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ แปลผลเป็น น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ แปลผลเป็น น้อยที่สุด

๓.๕.๔ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กับข้อมูลเพศ และภาวะการมีโรคประจำตัว โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนข้อมูลด้านอายุ สถานภาพสมรส

^๖บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุริยวิทยาสานการพิมพ์, ๒๕๔๕),

สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๓.๕.๕ วิเคราะห์ผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบการบรรยายความ

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๖.๑ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๒ ประเภท ได้แก่

๑) สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๒) สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

๓.๖.๒ สูตรการคำนวณค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรการคำนวณค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๗

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการเปรียบเทียบ}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๒) การหาค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic mean) หรือค่าเฉลี่ย (\bar{X})^๘

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

^๗ ส่งศรี ชมภูวงศ์, อ้างแล้ว, หน้า ๒๑๗.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๙.

ΣfX แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับข้อมูล

๓) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๙

$$SD = \sqrt{\frac{n \Sigma fX^2 - (\Sigma fX)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ΣfX^2 แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนยกกำลังสอง

$(\Sigma fX)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

๔) การทดสอบค่าที (t-test)^{๑๐}

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที-เทสต์ (t-test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_1, S_2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และ ๒ ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๕) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test)^{๑๑}

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad \text{โดยมี } df_b = k-1, df_w = N-k$$

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒๖.

^{๑๐} พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๕๓), หน้า ๑๘๓.

^{๑๑} ส่องศรี ชมภูวงศ์, อ้างแล้ว, หน้า ๒๔๗.

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F-Distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	SS_b	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนระหว่างกลุ่ม
	SS_w	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนภายในกลุ่ม
	k	แทน	จำนวนกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

$$MS_b = \frac{SS_b}{k - 1}$$

$$MS_w = \frac{SS_w}{N - k}$$

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๗๔ คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติดังต่อไปนี้ คือ

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที (t-test) ทดสอบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม
F	แทน	ค่าสถิติเอฟ (F-test) ทดสอบกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
$Sig.$	แทน	ค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยแบ่งเป็น ๖ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกัน

ตอนที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๒๘	๔๗.๗๒
หญิง	๑๔๖	๕๓.๒๘
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๖๐ - ๖๙ ปี	๑๔๓	๕๒.๑๙
๗๐ - ๗๙ ปี	๗๑	๒๕.๙๑
๘๐ ปีขึ้นไป	๖๐	๒๑.๙๐
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐
๓. สถานภาพการสมรส		
โสด	๑๑	๔.๐๑
สมรส	๒๒๕	๘๒.๑๒
หย่าร้าง/หม้าย	๓๘	๑๓.๘๗
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐
๔. สถานภาพการอยู่อาศัย		
อาศัยอยู่ตามลำพัง	๔๓	๑๕.๖๙
อาศัยอยู่กับครอบครัว	๒๒๕	๘๒.๑๒
อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน	๖	๒.๑๙
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐
๕. ระดับการศึกษา		
ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษา	๒๗	๙.๘๕
ประถมศึกษา	๙๕	๓๔.๖๗
มัธยมศึกษา/ปวช.	๘๗	๓๑.๗๕
อนุปริญญา/ปวส.	๒๖	๙.๕๐
ปริญญาตรี/สูงกว่า	๓๙	๑๔.๒๓
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๖. รายได้ต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	๐	๐.๐๐
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๑๔๓	๕๒.๑๙
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐๒	๓๗.๒๓
มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๙	๑๐.๕๘
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐
๗. ภาวะการมีโรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	๙๗	๓๕.๔๐
มีโรคประจำตัว	๑๗๗	๖๔.๖๐
รวม	๒๗๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำแนกตามเพศ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๓.๒๘ และเพศชาย ร้อยละ ๔๖.๗๒

จำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี ร้อยละ ๕๒.๑๙ รองลงมา คือ อายุ ๗๐ - ๗๙ ปี ร้อยละ ๒๕.๙๑ และ อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๒๑.๙๐

จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า มีสถานภาพสมรส ร้อยละ ๘๒.๑๒ รองลงมา คือ หย่าร้าง/หม้าย ร้อยละ ๑๓.๘๗ และสถานภาพโสด ร้อยละ ๔.๐๑

จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย พบว่า อาศัยอยู่กับครอบครัว ร้อยละ ๘๒.๑๒ รองลงมา คือ อาศัยอยู่ตามลำพัง ร้อยละ ๑๕.๑๒ และอาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๒.๑๙

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๓๔.๖๗ รองลงมา คือ มัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ ๓๑.๗๕ ปริญญาตรี/สูงกว่า ร้อยละ ๑๔.๒๓ ไม่มีวุฒิการศึกษา ร้อยละ ๙.๘๕ และ อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ ๙.๕๐

จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นผู้มีรายได้ โดยมีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน ร้อยละ ๕๒.๑๙ รองลงมา คือ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ร้อยละ ๓๗.๒๓ และ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๘

จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว พบว่า มีโรคประจำตัว ร้อยละ ๖๔.๖๐ และไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ ๓๕.๔๐ เมื่อพิจารณาถึงประเภทของโรคประจำตัวจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า โรคประจำตัวที่ผู้ตอบแบบสอบถามป่วยสูงสุด ๕ ลำดับแรก คือ ๑) โรคความดันโลหิตสูง ๒) โรคเบาหวาน ๓) โรคเกี่ยวกับเมตาบอลิซึมและไขมันในเลือดผิดปกติ ๔) โรคข้อเข่าเสื่อม และ ๕) โรคกรดไหลย้อน

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดยรวม

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา	๓.๙๙	๐.๗๙	มาก
สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๖	๐.๗๘	มาก
สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๑	๐.๙๔	มาก
สวัสดิการสังคมด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๖๒	๐.๘๗	มาก
สวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๗	๐.๙๓	มาก
สวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม	๓.๖๕	๐.๘๓	มาก
สวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ	๓.๗๓	๑.๑๖	มาก
รวม	๓.๘๐	๐.๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด
นครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = ๓.๘๐$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับ
ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๗$) รองลงมา
คือ สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = ๔.๐๖$) ส่วนสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ย
น้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๕๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการศึกษา

สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๑. ต้องการได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ	๔.๐๓	๐.๗๕	มาก
๒. ต้องการได้รับบริการการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง	๓.๖๕	๐.๗๙	มาก
๓. ต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ	๔.๑๑	๐.๖๕	มาก
๔. ต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	๔.๒๔	๐.๘๓	มาก
๕. ต้องการได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต	๓.๙๐	๐.๗๙	มาก
รวม	๓.๙๙	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๔ ที่ว่า ต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๔$) รองลงมา คือ ข้อ ๓ ที่ว่า ต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = ๔.๑๑$) ส่วน ข้อ ๒ ที่ว่า ต้องการได้รับบริการการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๖๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสุขภาพอนามัย

สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๖. ต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์	๔.๓๓	๐.๖๗	มาก
๗. ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	๔.๑๒	๐.๗๑	มาก
๘. ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	๔.๒๓	๐.๘๑	มาก
๙. ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์	๓.๘๑	๐.๘๔	มาก
๑๐. ต้องการได้รับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติด้านสภาพจิตใจและการผ่อนคลายความเครียด	๓.๘๓	๐.๗๒	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๖ ที่ว่า ต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๓๓$) รองลงมา คือ ข้อ ๘ ที่ว่า ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = ๔.๒๓$) ส่วนข้อ ๙ ที่ว่า ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๘๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านที่อยู่อาศัย

สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๑๑. ต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาลช่วยเหลือและสนับสนุน	๓.๔๕	๐.๗๙	ปานกลาง
๑๒. ต้องการได้รับการจัดบริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	๓.๓๔	๐.๗๙	ปานกลาง
๑๓. ต้องการให้มีโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย	๓.๒๗	๑.๐๕	ปานกลาง
๑๔. ต้องการให้มีการจัดบริการที่พักแบบสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ	๓.๓๓	๑.๐๐	ปานกลาง
๑๕. ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่ง	๔.๑๘	๐.๗๔	มาก
รวม	๓.๕๑	๐.๙๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๕๑$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๑๕ ที่ว่า ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๘$) รองลงมา คือ ข้อ ๑๑ ที่ว่า ต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาลช่วยเหลือและสนับสนุน ($\bar{X} = ๓.๔๕$) ส่วนข้อ ๑๓ ที่ว่า ต้องการให้มีโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๒๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีงานทำและการมีรายได้

สวัสดิการสังคมด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๑๖. ต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ	๓.๗๓	๐.๘๓	มาก
๑๗. ต้องการให้มีการจัดหาอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ	๓.๕๑	๐.๘๗	มาก
๑๘. ต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ	๓.๗๑	๐.๙๐	มาก
๑๙. ต้องการให้มีสถานที่สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ	๓.๔๘	๐.๘๔	ปานกลาง
๒๐. ต้องการให้มีการส่งเสริมการออมและการลงทุนในผู้สูงอายุ	๓.๖๖	๐.๙๐	มาก
รวม	๓.๖๒	๐.๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๒$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๑๖ ที่ว่า ต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๓$) รองลงมา คือ ข้อ ๑๘ ที่ว่า ต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = ๓.๗๑$) ส่วนข้อ ๑๙ ที่ว่า ต้องการให้มีสถานที่สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๔๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความมั่นคงทางสังคม

สวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๒๑. ต้องการให้มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมดูแลผู้สูงอายุ	๔.๒๙	๐.๘๐	มาก
๒๒. ต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า	๔.๕๐	๐.๖๓	มาก
๒๓. ต้องการให้มีการจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ	๔.๑๒	๐.๗๐	มาก
๒๔. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ	๔.๖๒	๐.๕๔	มากที่สุด
๒๕. ต้องการให้มีการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดงานศพของผู้สูงอายุ	๒.๘๑	๐.๖๖	ปานกลาง
รวม	๔.๐๗	๐.๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๗$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๒๔ ที่ว่า ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๒$) รองลงมา คือ ข้อ ๒๒ ที่ว่า ต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า ($\bar{X} = ๔.๕๐$) ส่วนข้อ ๒๕ ที่ว่า ต้องการให้มีการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดงานศพของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๒.๘๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านบริการสังคม

สวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๒๖. ต้องการได้รับคำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุ	๓.๓๕	๑.๑๑	ปานกลาง
๒๗. ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการหรือช่วยเหลือในการจัดงานศพของผู้สูงอายุ	๓.๐๖	๐.๗๑	ปานกลาง
๒๘. ต้องการได้รับบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่รัฐจัดให้	๓.๗๖	๐.๖๑	มาก
๒๙. ต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ	๔.๑๑	๐.๕๗	มาก
๓๐. ต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้เหมาะสมรวดเร็วตามกำหนดเวลา	๓.๙๗	๐.๔๗	มาก
รวม	๓.๖๕	๐.๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๒๙ ที่ว่า ต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๑$) รองลงมา คือ ข้อ ๓๐ ที่ว่า ต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้เหมาะสมรวดเร็วตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = ๓.๙๗$) ส่วนข้อ ๒๗ ที่ว่า ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการหรือช่วยเหลือในการจัดงานศพของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๐๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านนันทนาการ

สวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ	ระดับความต้องการได้รับ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
๓๑. ต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย	๔.๔๘	๐.๖๔	มาก
๓๒. ต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	๔.๐๒	๑.๑๕	มาก
๓๓. ต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา	๓.๙๘	๑.๓๐	มาก
๓๔. ต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน	๓.๔๔	๑.๐๐	ปานกลาง
๓๕. ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวนเป็นต้นเพื่อความผ่อนคลายและฝึกความใจเย็น	๒.๗๔	๐.๗๒	ปานกลาง
รวม	๓.๗๓	๑.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ ๓๑ ที่ว่า ต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๘$) รองลงมา คือ ข้อ ๓๒ ที่ว่า ต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ส่วนข้อ ๓๕ ที่ว่า ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวนเป็นต้นเพื่อความผ่อนคลายและฝึกความใจเย็น มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๒.๗๔$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ ภาวะการมีโรคประจำตัว

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ					
	เพศชาย			เพศหญิง		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๙๙	๐.๕๖	มาก	๓.๙๙	๐.๕๔	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๗	๐.๕๓	มาก	๔.๐๖	๐.๕๑	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๓	๐.๗๔	มาก	๓.๔๙	๐.๗๒	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๖	มาก	๓.๖๔	๐.๖๕	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๒	๐.๔๘	มาก	๔.๑๑	๐.๔๖	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๖๐	๐.๓๙	มาก	๓.๖๙	๐.๓๔	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๖๑	๐.๔๘	มาก	๓.๘๔	๐.๔๗	มาก
รวม	๓.๗๗	๐.๓๕	มาก	๓.๘๓	๐.๓๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๗ และ ๓.๘๓ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๐๗) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม (\bar{X} = ๔.๐๒) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (\bar{X} = ๓.๕๓) ตามลำดับ

เพศหญิง พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๑๑) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย (\bar{X} = ๔.๐๖) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (\bar{X} = ๓.๔๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ								
	๖๐ - ๖๙ ปี			๗๐ - ๗๙ ปี			๘๐ ปี ขึ้นไป		
	\bar{X}	<i>SD</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>SD</i>	แปลผล	\bar{X}	<i>SD</i>	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๙๙	๐.๕๖	มาก	๓.๙๙	๐.๕๘	มาก	๓.๙๗	๐.๕๐	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๗	๐.๕๓	มาก	๔.๐๙	๐.๕๑	มาก	๔.๐๒	๐.๕๒	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๔	๐.๗๔	มาก	๓.๕๙	๐.๗๙	มาก	๓.๓๗	๐.๖๑	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๖	มาก	๓.๖๑	๐.๖๗	มาก	๓.๗๐	๐.๖๓	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๓	๐.๔๗	มาก	๔.๑๐	๐.๔๗	มาก	๔.๑๒	๐.๔๗	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๕๙	๐.๓๗	มาก	๓.๗๗	๐.๓๗	มาก	๓.๖๔	๐.๓๒	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๕๖	๐.๕๑	มาก	๓.๙๕	๐.๓๕	มาก	๓.๘๘	๐.๔๓	มาก
รวม	๓.๗๗	๐.๓๔	มาก	๓.๘๗	๐.๓๗	มาก	๓.๘๑	๐.๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี, ๗๐ - ๗๙ ปี และ ๘๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77, 3.87$ และ 3.81 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุ ๖๐ - ๖๙ ปี พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 4.03$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

อายุ ๗๐ - ๗๙ ปี พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.37$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพสมรส

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ								
	โสด			สมรส			หย่าร้าง/หม้าย		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๗๓	๐.๔๙	มาก	๔.๐๐	๐.๕๖	มาก	๓.๙๗	๐.๔๙	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๓.๕๕	๐.๕๙	มาก	๔.๑๐	๐.๕๐	มาก	๓.๙๙	๐.๕๒	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๔๗	๐.๕๑	ปานกลาง	๓.๕๕	๐.๗๖	มาก	๓.๓๑	๐.๕๑	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๘๔	๐.๔๘	มาก	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก	๓.๗๖	๐.๖๐	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๓.๖๐	๐.๕๖	มาก	๔.๐๘	๐.๔๕	มาก	๔.๑๔	๐.๔๗	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๗๕	๐.๔๓	มาก	๓.๖๔	๐.๓๗	มาก	๓.๖๙	๐.๓๓	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๖๐	๐.๒๐	มาก	๓.๗๑	๐.๕๐	มาก	๓.๘๙	๐.๔๕	มาก
รวม	๓.๖๕	๐.๒๓	มาก	๓.๘๑	๐.๓๖	มาก	๓.๘๒	๐.๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตาม สถานภาพการสมรส โสด, สมรส และหย่าร้าง/หม้าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65, 3.81$ และ 3.82 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย โสด พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านการทำงานและการมีรายได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา คือ ด้านบริการสังคม ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

สมรส พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

หย่าร้าง/หม้าย พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ								
	อาศัยอยู่ตามลำพัง			อาศัยอยู่กับครอบครัว			อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๙๓	๐.๕๕	มาก	๔.๐๑	๐.๕๕	มาก	๓.๗๗	๐.๓๔	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๓.๙๘	๐.๕๙	มาก	๔.๐๘	๐.๕๑	มาก	๔.๒๐	๐.๕๒	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๖	๐.๗๐	มาก	๓.๕๑	๐.๗๔	มาก	๓.๒๐	๐.๔๒	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๖๔	๐.๖๓	มาก	๓.๖๑	๐.๖๖	มาก	๓.๗๓	๐.๖๒	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๓.๙๓	๐.๕๒	มาก	๔.๑๐	๐.๔๖	มาก	๔.๑๐	๐.๔๓	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๖๘	๐.๓๕	มาก	๓.๖๕	๐.๓๗	มาก	๓.๕๗	๐.๒๓	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๖๐	๐.๔๐	มาก	๓.๗๕	๐.๕๐	มาก	๔.๑๓	๐.๓๕	มาก
รวม	๓.๗๖	๐.๓๒	มาก	๓.๘๑	๐.๓๕	มาก	๓.๘๑	๐.๓๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตาม สถานภาพการอยู่อาศัย อาศัยอยู่ตามลำพัง, อาศัยอยู่กับครอบครัว และ อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.76, 3.81$ และ 3.81 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อาศัยอยู่ตาม ลำพัง พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

อาศัยอยู่กับครอบครัว พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทาง สังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนด้านที่อยู่ อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ														
	ไม่มีวุฒิการศึกษา			ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา/ปวช.			อนุปริญญา/ปวส.			ปริญญาตรี/สูงกว่า		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๘๖	๐.๕๖	มาก	๔.๐๑	๐.๕๗	มาก	๔.๐๑	๐.๕๗	มาก	๓.๙๘	๐.๕๓	มาก	๓.๙๘	๐.๔๙	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๓.๙๔	๐.๖๓	มาก	๔.๑๑	๐.๔๙	มาก	๔.๑๐	๐.๕๑	มาก	๔.๐๕	๐.๕๔	มาก	๓.๙๙	๐.๕๑	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๖	๐.๗๑	มาก	๓.๕๐	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๖๑	๐.๘๐	มาก	๓.๔๓	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๓๕	๐.๕๖	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๖๗	๐.๖๕	มาก	๓.๕๔	๐.๖๗	มาก	๓.๖๑	๐.๖๗	มาก	๓.๖๓	๐.๖๔	มาก	๓.๗๗	๐.๖๐	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๓.๙๑	๐.๕๕	มาก	๔.๐๔	๐.๔๔	มาก	๔.๑๑	๐.๔๕	มาก	๔.๐๘	๐.๔๖	มาก	๔.๑๕	๐.๕๐	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๖๘	๐.๓๙	มาก	๓.๕๕	๐.๓๗	มาก	๓.๗๓	๐.๓๕	มาก	๓.๖๒	๐.๓๔	มาก	๓.๗๑	๐.๓๔	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๖๑	๐.๓๘	มาก	๓.๕๗	๐.๔๘	มาก	๓.๘๓	๐.๕๐	มาก	๓.๙๒	๐.๔๒	มาก	๓.๘๘	๐.๔๕	มาก
รวม	๓.๗๕	๐.๓๓	มาก	๓.๗๖	๐.๓๔	มาก	๓.๘๖	๐.๓๗	มาก	๓.๘๒	๐.๓๔	มาก	๓.๘๓	๐.๓๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามระดับ การศึกษา ไม่จบการศึกษา, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/ปวช., อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี/สูง กว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, 3.76, 3.86, 3.82$ และ 3.83 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ไม่มีวุฒิ การศึกษา พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อย สุด ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

ประถมศึกษา พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

มัธยมศึกษา/ปวช. พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย และ ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

อนุปริญญา/ปวส. พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

ปริญญาตรี/สูงกว่า พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ								
	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท			๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท			มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๙๙	๐.๕๖	มาก	๔.๐๐	๐.๕๖	มาก	๓.๙๐	๐.๕๐	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๗	๐.๕๓	มาก	๔.๐๘	๐.๕๑	มาก	๔.๐๑	๐.๕๓	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๔	๐.๗๔	มาก	๓.๕๖	๐.๗๕	มาก	๓.๒๑	๐.๔๙	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๖	มาก	๓.๖๓	๐.๖๖	มาก	๓.๗๒	๐.๖๕	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๓	๐.๔๗	มาก	๔.๐๙	๐.๔๖	มาก	๔.๑๗	๐.๕๑	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๕๙	๐.๓๗	มาก	๓.๗๑	๐.๓๖	มาก	๓.๗๐	๐.๓๔	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๕๖	๐.๕๑	มาก	๓.๙๓	๐.๓๗	มาก	๓.๘๙	๐.๔๖	มาก
รวม	๓.๗๗	๐.๓๔	มาก	๓.๘๖	๐.๓๖	มาก	๓.๘๐	๐.๓๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท, ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท และ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๗, ๓.๘๖$ และ ๓.๘๐ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย รายได้ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๗$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = ๔.๐๓$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๕๔$) ตามลำดับ

รายได้ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๙$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = ๔.๐๘$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๕๖$) ตามลำดับ

รายได้ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๗$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = ๔.๐๑$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๒๑$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว

สวัสดิการสังคม	ระดับความต้องการได้รับ					
	ไม่มีโรคประจำตัว			มีโรคประจำตัว		
	\bar{X}	SD	แปลผล	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านการศึกษา	๓.๙๘	๐.๕๖	มาก	๓.๙๙	๐.๕๕	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๖	๐.๕๔	มาก	๔.๐๗	๐.๕๒	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๕	๐.๗๔	มาก	๓.๔๙	๐.๗๓	ปานกลาง
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๗	มาก	๓.๖๓	๐.๖๖	มาก
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๐	๐.๔๘	มาก	๔.๑๑	๐.๔๖	มาก
ด้านบริการสังคม	๓.๕๖	๐.๔๐	มาก	๓.๗๐	๐.๓๔	มาก
ด้านนันทนาการ	๓.๕๖	๐.๔๕	มาก	๓.๘๒	๐.๔๙	มาก
รวม	๓.๗๖	๐.๓๕	มาก	๓.๘๓	๐.๓๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว ทั้งไม่มีโรคประจำตัวและมีโรคประจำตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๖$ และ ๓.๘๓ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ไม่มีโรคประจำตัว พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = ๔.๐๐$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๕๕$) ตามลำดับ

มีโรคประจำตัว พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๑$) รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = ๔.๐๗$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = ๓.๔๙$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศอายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว ต่างกัน

สมมติฐานที่ ๑ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน

สวัสดิการสังคม	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n = ๑๒๘)		หญิง (n = ๑๔๗)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ด้านการศึกษา	๓.๙๙	๐.๕๖	๓.๙๙	๐.๕๔	-๐.๐๕	๐.๙๖
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๗	๐.๕๓	๔.๐๖	๐.๕๑	๐.๒๕	๐.๘๐
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๓	๐.๗๔	๓.๔๙	๐.๗๒	๐.๔๓	๐.๖๗
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๖	๓.๖๔	๐.๖๕	-๐.๕๖	๐.๕๘
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๒	๐.๔๘	๔.๑๑	๐.๔๖	-๑.๕๓	๐.๑๓
ด้านบริการสังคม	๓.๖๐	๐.๓๙	๓.๖๙	๐.๓๔	-๒.๐๖*	๐.๐๔
ด้านนันทนาการ	๓.๖๑	๐.๔๘	๓.๘๔	๐.๔๗	-๓.๘๗*	๐.๐๐
รวม	๓.๗๗	๐.๓๕	๓.๘๓	๐.๓๔	-๑.๓๔	๐.๑๘

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมโดยรวมทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน

สวัสดิการสังคม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๓	๒	๐.๐๑	๐.๐๔	๐.๙๖
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๘๙	๒๗๑	๐.๓๑		
	รวม	๘๓.๙๒	๒๗๓			
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๖	๒	๐.๐๘	๐.๒๙	๐.๗๕
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๙๖	๒๗๑	๐.๒๘		
	รวม	๗๕.๑๒	๒๗๓			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๔	๒	๐.๘๗	๑.๖๔	๐.๒๐
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๕๕	๒๗๑	๐.๕๕		
	รวม	๑๔๖.๓๐	๒๗๓			
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๑	๒	๐.๒๕	๐.๕๘	๐.๕๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๓๗	๒๗๑	๐.๔๔		
	รวม	๑๑๘.๘๘	๒๗๓			
ด้านความมั่นคงทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๔	๒	๐.๒๒	๑.๐๐	๐.๓๗
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๖๑	๒๗๑	๐.๒๒		
	รวม	๖๑.๐๕	๒๗๓			
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๑	๒	๐.๗๐	๕.๓๐*	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๙๘	๒๗๑	๐.๑๓		
	รวม	๓๗.๓๘	๒๗๓			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๙๒	๒	๔.๔๖	๒๑.๒๖*	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๘๒	๒๗๑	๐.๒๑		
	รวม	๖๕.๗๔	๒๗๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๑	๒	๐.๒๖	๒.๑๐	๐.๑๓
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๙๙	๒๗๑	๐.๑๒		
	รวม	๓๓.๕๐	๒๗๓			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอ
หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	๖๐ - ๖๙ ปี	๘๐ ปีขึ้นไป	๗๐ - ๗๙ ปี
		๓.๕๙	๓.๖๔	๓.๗๗
๖๐ - ๖๙ ปี	๓.๕๙	-	๐.๐๕	๐.๑๗*
๘๐ ปีขึ้นไป	๓.๖๔	-	-	๐.๑๓*
๗๐ - ๗๙ ปี	๓.๗๗	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม จำแนกตามช่วงอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๗๐ - ๗๙ ปี
มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี และ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๘๐ ปี
ขึ้นไป

ส่วนคู่ของอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี กับ อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัว
ไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	๖๐ - ๖๙ ปี	๘๐ ปีขึ้นไป	๗๐ - ๗๙ ปี
		๓.๕๖	๓.๘๘	๓.๙๕
๖๐ - ๖๙ ปี	๓.๕๖	-	๐.๓๒*	๐.๓๙*
๘๐ ปีขึ้นไป	๓.๘๘	-	-	๐.๐๗
๗๐ - ๗๙ ปี	๓.๙๕	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ จำแนกตามช่วงอายุเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๗๐ - ๗๙ ปี
และ ๘๐ ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี

ส่วนคู่ของอายุ ๗๐ - ๗๙ ปี กับ อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๓ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สวัสดิการสังคม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๒	๒	๐.๔๑	๑.๓๓	๐.๖๗
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๑๐	๒๗๑	๐.๓๑		
	รวม	๘๓.๙๒	๒๗๓			
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๗	๒	๑.๗๓	๖.๕๖*	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๑.๖๕	๒๗๑	๐.๒๖		
	รวม	๗๕.๑๒	๒๗๓			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๖	๒	๐.๙๓	๑.๗๔	๐.๑๘
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๔๔	๒๗๑	๐.๕๓		
	รวม	๑๔๖.๓๐	๒๗๓			
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๔	๒	๐.๗๗	๑.๗๘	๐.๑๗
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๓๓	๒๗๑	๐.๔๓		
	รวม	๑๑๘.๘๘	๒๗๓			
ด้านความมั่นคงทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๓	๒	๑.๓๑	๖.๑๐*	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๘.๔๒	๒๗๑	๐.๒๒		
	รวม	๖๑.๐๕	๒๗๓			
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๒	๒	๐.๑๑	๐.๗๙	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๑๗	๒๗๑	๐.๑๔		
	รวม	๓๗.๓๘	๒๗๓			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๒	๒	๐.๖๑	๒.๕๗	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๕๑	๒๗๑	๐.๒๔		
	รวม	๖๕.๗๔	๒๗๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๙	๒	๐.๑๕	๑.๑๙	๐.๓๑
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๒๑	๒๗๑	๐.๑๒		
	รวม	๓๓.๕๐	๒๗๓			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ อนามัย และด้านความมั่นคงทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	\bar{X}	โสด	หย่าร้าง/หม้าย	สมรส
		๓.๕๕	๓.๙๙	๔.๑๐
โสด	๓.๕๕	-	๐.๔๕*	๐.๕๖*
หย่าร้าง/หม้าย	๓.๙๙	-	-	๐.๑๑
สมรส	๔.๑๐	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย จำแนกตามสถานภาพการสมรสเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มี
สถานภาพสมรส และ หย่าร้าง/หม้าย มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด
ส่วนคู่ของสถานภาพสมรส กับ สถานภาพหย่าร้าง/หม้าย ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	\bar{X}	โสด	สมรส	หย่าร้าง/หม้าย
		๓.๖๐	๔.๐๘	๔.๑๔
โสด	๓.๖๐	-	๐.๔๘*	๐.๕๔*
สมรส	๔.๐๘	-	-	๐.๐๖
โสด	๔.๑๔	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม จำแนกตามสถานภาพการสมรสเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุ
ที่มีสถานภาพสมรส และ หย่าร้าง/หม้าย มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด
ส่วนคู่ของสถานภาพสมรส กับ สถานภาพหย่าร้าง/หม้าย ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอ
หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน

สถานภาพการสมรส	\bar{X}	โสด	สมรส	หย่าร้าง/หม้าย
		๓.๖๐	๓.๗๑	๓.๘๙
โสด	๓.๖๐	-	๐.๑๑	๐.๒๙*
สมรส	๓.๗๑	-	-	๐.๑๘
หย่าร้าง/หม้าย	๓.๘๙	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ จำแนกตามสถานภาพการสมรสเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มี
สถานภาพหย่าร้าง/หม้าย มีระดับความต้องการ มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๔ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน

สวัสดิการสังคม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๓	๒	๐.๒๖	๐.๘๖	๐.๔๒
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๓๙	๒๗๑	๐.๓๑		
	รวม	๘๓.๙๒	๒๗๓			
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๔	๒	๐.๒๒	๐.๘๑	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๖๘	๒๗๑	๐.๒๘		
	รวม	๗๕.๑๒	๒๗๓			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๘	๒	๐.๓๔	๐.๖๓	๐.๕๓
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๖๒	๒๗๑	๐.๕๔		
	รวม	๑๔๖.๓๐	๒๗๓			
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๒	๒	๐.๐๖	๐.๑๔	๐.๘๗
	ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๗๖	๒๗๑	๐.๔๔		
	รวม	๑๑๘.๘๘	๒๗๓			
ด้านความมั่นคงทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๓	๒	๐.๔๗	๒.๑๐	๐.๑๒
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๑๒	๒๗๑	๐.๒๒		
	รวม	๖๑.๐๕	๒๗๓			
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๘	๒	๐.๐๔	๐.๓๐	๐.๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๓๐	๒๗๑	๐.๑๔		
	รวม	๓๗.๓๘	๒๗๓			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๑	๒	๐.๘๕	๓.๖๑*	๐.๐๓
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๐๓	๒๗๑	๐.๒๔		
	รวม	๖๕.๗๔	๒๗๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๐	๒	๐.๐๕	๐.๔๐	๐.๖๗
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๔๐	๒๗๑	๐.๑๒		
	รวม	๓๓.๕๐	๒๗๓			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมโดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน

สถานภาพการอยู่อาศัย	\bar{X}	อาศัยอยู่ตามลำพัง	อาศัยอยู่กับครอบครัว	อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน
		๓.๖๐	๓.๗๕	๔.๑๓
อาศัยอยู่ตามลำพัง	๓.๖๐	-	๐.๑๔	๐.๕๓*
อาศัยอยู่กับครอบครัว	๓.๗๕	-	-	๐.๓๙
อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน	๔.๑๓	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๕ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

สวัสดิการสังคม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๓	๔	๐.๑๓	๐.๔๓	๐.๗๙
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๓๙	๒๖๙	๐.๓๑		
	รวม	๘๓.๙๒	๒๗๓			
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๐	๔	๐.๒๒	๐.๘๒	๐.๕๒
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๒๒	๒๖๙	๐.๒๘		
	รวม	๗๕.๑๒	๒๗๓			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๔	๔	๐.๕๓	๑.๐๐	๐.๔๑
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๑๖	๒๖๙	๐.๕๔		
	รวม	๑๔๖.๓๐	๒๗๓			
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๑	๔	๐.๔๐	๐.๙๒	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๒๖	๒๖๙	๐.๔๔		
	รวม	๑๑๘.๘๘	๒๗๓			
ด้านความมั่นคงทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕	๔	๐.๓๑	๑.๔๐	๐.๒๓
	ภายในกลุ่ม	๕๙.๘๑	๒๖๙	๐.๒๒๒		
	รวม	๖๑.๐๕	๒๗๓			
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๕	๔	๐.๔๑	๓.๑๐*	๐.๐๒
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๗๔	๒๖๙	๐.๑๓		
	รวม	๓๗.๓๘๕	๒๗๓			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๑	๔	๑.๓๕	๖.๐๓*	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๓๓	๒๖๙	๐.๒๒		
	รวม	๖๕.๗๔	๒๗๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๖	๔	๐.๑๔	๑.๑๔	๐.๓๔
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๙๔	๒๖๙	๐.๑๒		
	รวม	๓๓.๕๐	๒๗๓			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอ
หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	อนุปริญญา/ ปวส.	ไม่จบ การศึกษา	ปริญญาตรี/ สูงกว่า	มัธยมศึกษา/ ปวช.
		๓.๕๕	๓.๖๒	๓.๖๘	๓.๗๑	๓.๗๓
ประถมศึกษา	๓.๕๕	-	๐.๐๖	๐.๑๓	๐.๑๖*	๐.๑๘*
อนุปริญญา/ปวส.	๓.๖๒	-	-	๐.๐๗	๐.๐๙	๐.๑๑
ไม่จบการศึกษา	๓.๖๘	-	-	-	๐.๐๓	๐.๐๕
ปริญญาตรี/สูงกว่า	๓.๗๑	-	-	-	-	๐.๐๒
มัธยมศึกษา/ปวช.	๔.๑๒	-	-	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. และ ปริญญาตรี/สูงกว่า มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มี
การศึกษาระดับประถมศึกษา

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอ
หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	ไม่จบ การศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปริญญาตรี/ สูงกว่า	อนุปริญญา/ ปวส.
		๓.๕๗	๓.๖๑	๓.๘๓	๓.๘๘	๓.๙๒
ประถมศึกษา	๓.๕๗	-	๐.๐๔	๐.๒๕*	๐.๓๑*	๐.๓๔*
ไม่จบการศึกษา	๓.๖๑	-	-	๐.๒๒*	๐.๒๗*	๐.๓๑*
มัธยมศึกษา/ปวช.	๓.๘๓	-	-	-	๐.๐๖	๐.๐๙
ปริญญาตรี/สูงกว่า	๓.๘๘	-	-	-	-	๐.๐๓
อนุปริญญา/ปวส.	๓.๙๒	-	-	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา/ปวช., อนุปริญญา/ปวส. และ ปริญญาตรี/สูงกว่า มีระดับความต้องการ มากกว่า
ผู้สูงอายุที่ไม่จบการศึกษา และ ประถมศึกษา

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๖ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

สวัสดิการสังคม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๗	๒	๐.๑๔	๐.๔๔	๐.๘๔
	ภายในกลุ่ม	๘๓.๖๔	๒๗๑	๐.๓๑		
	รวม	๘๓.๙๒	๒๗๓			
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๑	๒	๐.๐๖	๐.๒๐	๐.๘๑
	ภายในกลุ่ม	๗๕.๐๑	๒๗๑	๐.๒๘		
	รวม	๗๕.๑๒	๒๗๓			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๓	๒	๑.๔๗	๒.๗๗*	๐.๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๓๗	๒๗๑	๐.๕๓		
	รวม	๑๔๖.๓๐	๒๗๓			
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๗	๒	๐.๒๓	๐.๕๔	๐.๕๘
	ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๔๐	๒๗๑	๐.๔๔		
	รวม	๑๑๘.๘๘	๒๗๓			
ด้านความมั่นคงทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๗	๒	๐.๒๘	๑.๒๗	๐.๒๘
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๔๙	๒๗๑	๐.๒๒		
	รวม	๖๑.๐๕	๒๗๓			
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๙	๒	๐.๔๔	๓.๓๐*	๐.๐๔
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๔๙	๒๗๑	๐.๑๓		
	รวม	๓๗.๓๘	๒๗๓			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๘๑	๒	๔.๔๐	๒๐.๙๖*	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๙๓	๒๗๑	๐.๒๐		
	รวม	๖๕.๗๔	๒๗๓			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘	๒	๐.๒๔	๑.๙๘	๐.๑๔
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๐๒	๒๗๑	๐.๑๒		
	รวม	๓๓.๕๐	๒๗๓			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย ด้านบริการสังคม และ ด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท
		๓.๒๑	๓.๕๔	๓.๕๖
มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๒๑	-	๐.๓๒*	๐.๓๕*
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๓.๕๔	-	-	๐.๐๓
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๖	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท และ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ส่วนคู่ของ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท กับ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอ
หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	X̄	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท
		๓.๕๙	๓.๗๐	๓.๗๑
ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๙	-	๐.๑๑	๐.๑๒*
มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๐	-	-	๐.๐๑
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๑	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับ
สวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐ บาทต่อเดือน มีระดับความต้องการ มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐
บาทต่อเดือน

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	X̄	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท
		๓.๕๖	๓.๘๙	๓.๙๓
ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๖	-	๐.๓๓*	๐.๓๓*
มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๙	-	-	๐.๐๔
๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๓	-	-	-

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท และ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีระดับความต้องการ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ส่วนคู่ของ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท กับ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๗ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีภาวะการมีโรคประจำตัวต่างกัน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีภาวะการมีโรคประจำตัวต่างกัน

สวัสดิการสังคม	ภาวะการมีโรคประจำตัว				t	Sig.
	ไม่มีโรคประจำตัว (n = ๙๗)		มีโรคประจำตัว (n = ๑๗๗)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ด้านการศึกษา	๓.๙๘	๐.๕๖	๓.๙๙	๐.๕๕	-๐.๐๙	๐.๙๓
ด้านสุขภาพอนามัย	๔.๐๖	๐.๕๔	๔.๐๗	๐.๕๑	-๐.๑๗	๐.๘๗
ด้านที่อยู่อาศัย	๓.๕๕	๐.๗๔	๓.๔๙	๐.๗๒	๐.๖๔	๐.๕๒
ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	๓.๕๙	๐.๖๖	๓.๖๓	๐.๖๕	-๐.๔๔	๐.๖๖
ด้านความมั่นคงทางสังคม	๔.๐๐	๐.๔๘	๔.๑๑	๐.๔๖	-๑.๙๓	๐.๐๖
ด้านบริการสังคม	๓.๕๖	๐.๔๐	๓.๗๐	๐.๓๔	-๓.๐๓*	๐.๐๐
ด้านนันทนาการ	๓.๕๖	๐.๔๕	๓.๘๒	๐.๔๘	-๔.๓๑*	๐.๐๐
รวม	๓.๗๖	๐.๓๔	๓.๘๓	๐.๓๕๐	-๑.๖๕	๐.๑๐

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีภาวะการมีโรคประจำตัวแตกต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมโดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุใน
เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช**

จากการประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุใน
เขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ ในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

๑) ด้านการศึกษา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรมีโรงเรียนผู้สูงอายุ

(๒) ควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชน โดยมีบุคลากรที่มีความรู้
ด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และด้านสังคม เป็นต้น
ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเป็นประจำทุกสัปดาห์

(๓) ควรมีการจัดอบรมระยะสั้น ในหลักสูตรต่างๆ ที่เหมาะสมและมีประโยชน์แก่
ผู้สูงอายุ เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นต้น

(๔) ควรจัดให้มีการศึกษาเรื่องศีลธรรมประจำใจ

๒) ด้านสุขภาพอนามัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

(๒) ควรจัดให้มีหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่มาตรวจสุขภาพและให้คำแนะนำด้าน
สุขภาพอนามัยที่บ้านเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

(๓) ควรจัดให้มีการตรวจสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุฟรีแบบครบวงจรปีละ ๒ ครั้ง

(๔) ควรจัดอบรมให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี

(๕) ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องอาหาร และสุขภาพลักษณะในการบริโภคสำหรับผู้สูงอายุ

(๖) ควรจัดให้มีกิจกรรมการอบรมระยะสั้นที่เน้นเกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต

(๗) ควรจัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กิจกรรมเข้าจังหวะพัฒนาความ
จำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านที่อยู่อาศัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับบุคคลที่ไร้ญาติและขาดที่พึ่ง ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของ
ตนเอง

(๒) ควรให้การช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ และผู้สูงอายุที่
ด้อยโอกาส

(๓) ควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดหรือปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับ
ผู้สูงอายุ

(๔) ควรจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง

๔) ด้านการมีการทำและการมีรายได้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรส่งเสริมการสร้างงานและสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

(๒) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

(๓) ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพตาม

ความสามารถ

(๔) ควรจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีรายได้น้อย

๕) ด้านความมั่นคงทางสังคม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความคิดเห็น จัดเวทีหรือสถานที่ให้ผู้สูงอายุ

แสดงออก

(๒) ควรจัดเวรยาม มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยทางด้านทรัพย์สิน

(๓) ควรมีหน่วยอาสาสมัครด้านความมั่นคงในชุมชน คอยสอดส่อง ดูแล ให้คำแนะนำด้าน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๔) ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุตรหลานได้มีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุ

(๕) ควรพัฒนาระบบเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมกับค่าครองชีพ

๖) ด้านบริการสังคม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรจัดให้มีอาสาสมัครชุมชนไว้คอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในด้านต่างๆ

(๒) ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ไว้คอยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในการใช้บริการสถานที่

ราชการ

(๓) ควรจัดหน่วยแพทย์ออกตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเป็นระยะๆ

๗) ด้านนันทนาการ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมประจำเดือน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

(๒) ควรจัดให้มีการประชุมผู้สูงอายุประจำเดือน เดือนละ ๑ ครั้ง

(๓) ควรมีกิจกรรมเลี้ยงสังสรรค์ มีเพลงบรรเลงดนตรีสมัยเก่า

(๔) ควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยววัดวาอารามต่างๆ เป็นประจำ ปี

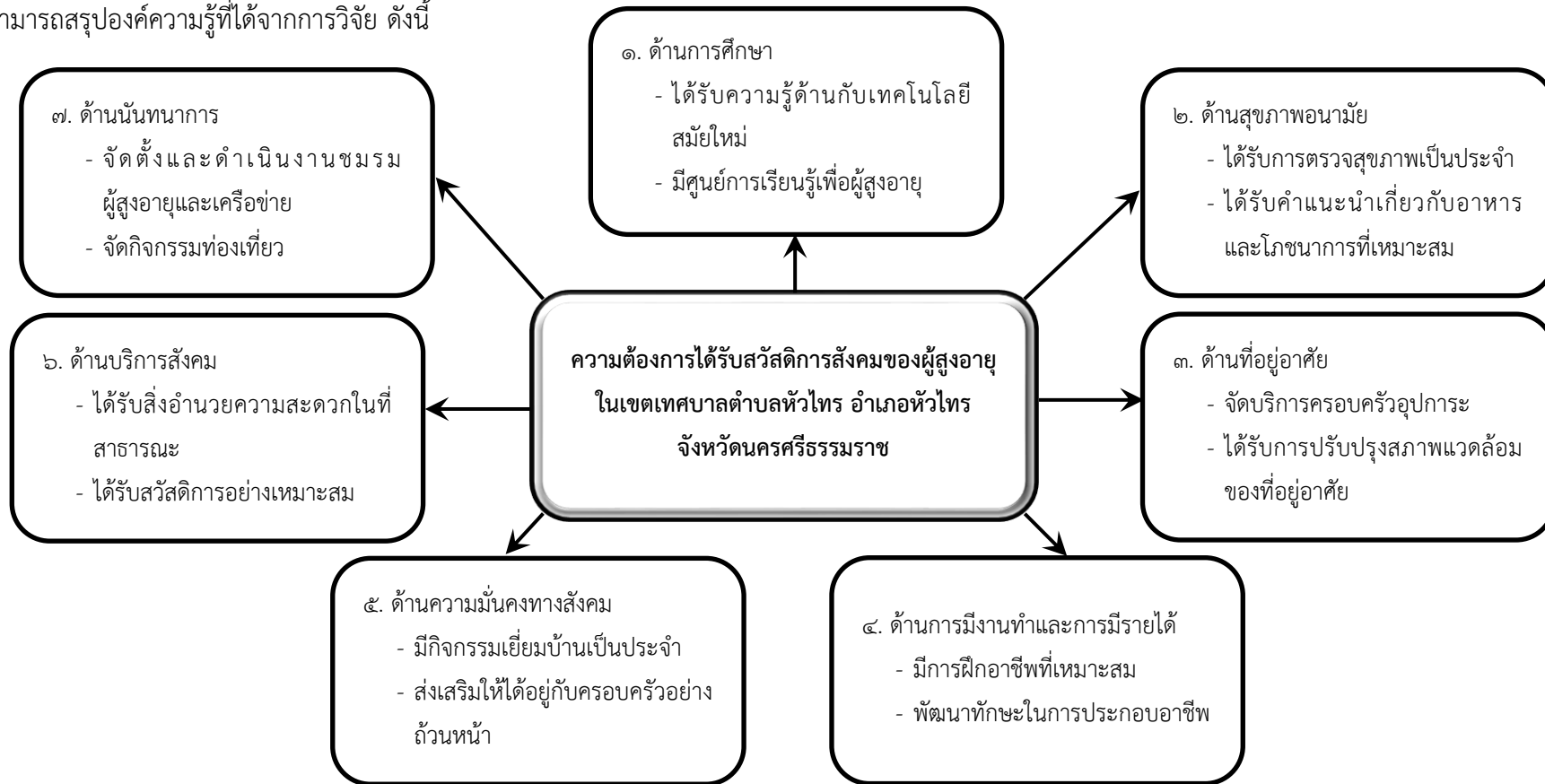
ละ ๑ ครั้ง

(๕) ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานอดิเรกเพื่อความผ่อนคลายและการฝึกจิตใจ

(๖) ควรมีการสำรวจความสนใจด้านกิจกรรมของผู้สูงอายุ

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ” ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภูมิที่ ๔.๑ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ในแต่ละด้าน ดังนี้

๑) ด้านการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ

๒) ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ผู้สูงอายุต้องการได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำ และ ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

๓) ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่ง และต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาล ช่วยเหลือและสนับสนุน

๔) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่ เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ

๕) ด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ผู้สูงอายุเป็นประจำ และต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า

๖) ด้านบริการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ และต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้อย่างเหมาะสมรวดเร็วตามกำหนดเวลา

๗) ด้านนันทนาการ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ ร่วมกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว แตกต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๘๒๒ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๗๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ซึ่งถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑) จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๓.๒๘ และเพศชาย

ร้อยละ ๔๖.๗๒

๒) **จำแนกตามอายุ** พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุ ๖๐ – ๖๙ ปี ร้อยละ ๕๒.๑๙ รองลงมา คือ อายุ ๗๐ – ๗๙ ปี ร้อยละ ๒๕.๙๑ และ อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๐

๓) **จำแนกตามสถานภาพการสมรส** พบว่า ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ ๘๒.๑๒ รองลงมา คือ หย่าร้าง/หม้าย ร้อยละ ๑๓.๘๗ และมีสถานภาพโสด ร้อยละ ๔.๐๑

๔) **จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย** พบว่า ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับครอบครัว ร้อยละ ๘๒.๑๒ รองลงมา คือ อาศัยอยู่ตามลำพัง ร้อยละ ๑๕.๑๒ และอาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน ร้อยละ ๒.๑๙

๕) **จำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่า ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ร้อยละ ๓๔.๖๗ รองลงมา คือ มัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ ๓๑.๗๕ ปริญญาตรี/สูงกว่า ร้อยละ ๑๔.๒๓ ไม่มีวุฒิกการศึกษา ร้อยละ ๙.๘๕ และอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๐

๖) **จำแนกตามรายได้ต่อเดือน** พบว่า ส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๕๒.๑๙ รองลงมา คือ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๓๗.๒๓ และ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑๐.๕๘

๗) **จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว** พบว่า ส่วนใหญ่ มีโรคประจำตัว ร้อยละ ๖๔.๖๐ และไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ ๓๕.๔๐ ซึ่งโรคประจำตัวที่ผู้สูงอายุป่วยสูงสุด ๕ ลำดับแรก คือ ๑) โรคความดันโลหิตสูง ๒) โรคเบาหวาน ๓) โรคเกี่ยวกับเมตาบอลิซึมและไขมันในเลือดผิดปกติ ๔) โรคข้อเข่าเสื่อม และ ๕) โรคกรดไหลย้อน

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีความต้องการน้อยที่สุด สามารถสรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

๑) **ด้านการศึกษา** พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ ส่วนความต้องการได้รับการบริการการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง มีน้อยที่สุด

๒) **ด้านสุขภาพอนามัย** พบว่า ผู้สูงอายุ มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก โดยต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำสัปดาห์ มาก

ที่สุด รองลงมา คือ ต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ส่วนความต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ มีน้อยที่สุด

๓) ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่ง มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาลช่วยเหลือและสนับสนุน ส่วนความต้องการให้มีโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๔) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ อยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ ส่วนความต้องการให้มีสถานที่สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ มีน้อยที่สุด

๕) ความมั่นคงทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้า ส่วนความต้องการให้มีการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดงานศพของผู้สูงอายุ มีน้อยที่สุด

๖) ด้านบริการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านบริการสังคม อยู่ในระดับมาก โดยต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้เหมาะสมรวดเร็วตามกำหนดเวลา ส่วนความต้องการได้รับการจัดสวัสดิการหรือช่วยเหลือในการจัดงานศพของผู้สูงอายุ มีน้อยที่สุด

๗) ด้านนันทนาการ พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย มากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ส่วนความต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวน เป็นต้น เพื่อความผ่อนคลายและฝึกความใจเย็น มีน้อยที่สุด

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว

๑) จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมโดยรวมทั้ง ๗ ด้าน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก โดยเพศชาย มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่

อาศัย มีน้อยที่สุด เพศหญิง มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทาง มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๒) จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี, ๗๐ - ๗๙ ปี และ ๘๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ - ๖๙ ปี มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด อายุ ๗๐ - ๗๙ ปี มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด และ อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๓) จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามสถานภาพการสมรส โสด, สมรส และหย่าร้าง/หม้าย อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านการทำงาน และการมีรายได้ มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านบริการสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด สถานภาพสมรส มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด และ สถานภาพหย่าร้าง/หม้าย มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๔) จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามสถานภาพการอยู่อาศัย อาศัยอยู่ตามลำพัง, อาศัยอยู่กับครอบครัว และ อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด อาศัยอยู่กับครอบครัว มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด และ อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านนันทนาการ ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๕) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่จบการศึกษา, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/ปวช., อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่ไม่จบการศึกษา มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทาง

สังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด มัธยมศึกษา/ปวช. มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย และด้านการมีงานทำและการมีรายได้ มีน้อยที่สุด อนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด และปริญญาตรี/สูงกว่า มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๖) **จำแนกตามรายได้ต่อเดือน** พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท, ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท และ มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด รายได้ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๗) **จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว** พบว่า ผู้สูงอายุมีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน จำแนกตามภาวะการมีโรคประจำตัว ทั้งไม่มีโรคประจำตัว และมีโรคประจำตัว อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว มีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว ต่างกัน มีดังนี้

๑) **เพศ ต่างกัน** พบว่า มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๒) **อายุ ต่างกัน** พบว่า มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณา

ตารางที่ ๕.๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อมูลทั่วไป	สถิติที่ใช้	ค่า นัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
			ยอมรับ สมมติฐาน	ปฏิเสธ สมมติฐาน
๑. เพศ	t-test	-๑.๓๔	-	/
๒. อายุ	One-Way ANOVA (F-test)	๒.๑๐	-	/
๓. สถานภาพการสมรส	One-Way ANOVA (F-test)	๑.๑๙	-	/
๔. สถานภาพการอยู่อาศัย	One-Way ANOVA (F-test)	๐.๔๐	-	/
๕. ระดับการศึกษา	One-Way ANOVA (F-test)	๑.๑๔	-	/
๖. รายได้ต่อเดือน	One-Way ANOVA (F-test)	๑.๙๗	-	/
๗. ภาวะการมีโรคประจำตัว	t-test	-๑.๖๕	-	/

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการศึกษา ได้แก่ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชน มีโรงเรียนผู้สูงอายุ จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้สูงอายุ และจัดให้มีการศึกษาเรื่องศีลธรรม

๒) ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ ควรจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัย อาหาร โภชนาการ การบริหารกาย และ การบริหารจิต

๓) ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ จัดหาที่อยู่อาศัยให้กับบุคคลที่ไร้ญาติและขาดที่พึ่ง ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ให้การช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ และผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดหรือปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง

๔) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ได้แก่ ส่งเสริมการสร้างงานและสร้างอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จัดให้มีการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพตามความสามารถ จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีรายได้น้อย

๕) ด้านความมั่นคงทางสังคม ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความคิดเห็น จัดเวทีหรือสถานที่ให้ผู้สูงอายุแสดงออก จัดเวรยาม มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยทางด้านทรัพย์สิน มีหน่วยอาสาด้านความมั่นคงในชุมชน คอยสอดส่อง ดูแล ให้คำแนะนำด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พัฒนาระบบเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมกับค่าครองชีพ

๖) **ด้านบริการสังคม** ได้แก่ จัดให้มีอาสาสมัครชุมชนไว้คอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในด้านต่างๆ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ไว้คอยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในการใช้บริการสถานที่ราชการ จัดหน่วยแพทย์ออกตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเป็นระยะๆ

๗) **ด้านนันทนาการ** ได้แก่ ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมประจำเดือน ควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และควรมีการสำรวจความสนใจด้านกิจกรรมงานอดิเรกของผู้สูงอายุ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทนา อยู่สบาย**^๑ ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา น้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระชัชวาล ปณญาวโร (พญาบาล)**^๒ ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุมีความ

^๑นันทนา อยู่สบาย, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ก.

^๒พระชัชวาล ปณญาวโร (พญาบาล), “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ก - ข.

ต้องการ ด้านความมั่นคง และด้านนันทนาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการสังคม ส่วนด้าน การศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ผู้สูงอายุมีความต้องการน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า

๑) **ด้านการศึกษา** ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการ สังคมด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ต้องการให้มิศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน และต้องการให้มีโรงเรียน ผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะด้านต่างๆ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกสบาย เหมาะสมกับยุค สมัย โดยไม่ถูกปิดกั้นเนื่องด้วยความจำกัดด้านอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **กระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์**^๓ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการสังคมว่า การมีการศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับบริการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือด้อย โอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาใน ระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่น ห่างไกล เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่เพศ วัย ผิวดำพรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาส ทางการศึกษา หรือได้รับการทางการศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรม หรือไม่เท่าเทียมกับ ประชาชนโดยทั่วไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาติ และ กัตัญญู แก้วหานาม**^๔ ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของ

^๓กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, อ่างใน วันชัย รัตนชะวัญ, **การจัดสวัสดิการสังคม ในระดับท้องถิ่น**, เอกสารประกอบการสอน [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.teacher.ssru.ac.th/sanchai_ra/file.php/1/social_welfare_word.pdf [๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

^๔สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาติ และ กัตัญญู แก้วหานาม, (กรกฎาคม ๒๕๕๗) “ความต้องการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์”, **วารสาร รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์**, [ออนไลน์], ๓(๑): ๑๓๓ – ๑๓๕, แหล่งที่มา: http://gjournal.ksu.ac.th/file/20150728_4407408143.pdf [๖ มกราคม ๒๕๖๑].

ผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและมีความเหมาะสม ควรจัดสถานที่เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้กับผู้สูงอายุ

๒) ด้านสุขภาพอนามัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำ และต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีปรารถนาจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีร่างกายที่แข็งแรง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาหารและโภชนาการที่เหมาะสม ได้รับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **องค์การสหประชาชาติ**^๕ ซึ่งได้รับรองหลักการการมีเสรีภาพสำหรับผู้สูงอายุว่า ผู้สูงอายุควรได้รับอาหาร น้ำที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยอย่างเพียงพอ โดยการมีรายได้ การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน และการช่วยเหลือตนเอง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ **บังอร ธรรมศิริ**^๖ ซึ่งกล่าวว่า ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และความต้องการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม ปลอดภัย จัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมตามฤดูกาล พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ เช่น แวนตา ไม้เท้า เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น

๓) ด้านที่อยู่อาศัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะ ผู้สูงอายุอยู่คนเดียวและไว้ที่พึ่ง และต้องการให้มีบริการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายुरูปแบบสถานสงเคราะห์ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง โดยพักอาศัยอยู่กับครอบครัว จึงมีความปรารถนาดีที่จะช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า โดยต้องการให้ทางเทศบาลมีบริการครอบครัวอุปการะหรือสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุอยู่อาศัยคนเดียว และผู้สูงอายุที่ไร้ที่พึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ

^๕ องค์การสหประชาชาติ, อ้างใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, **สวัสดิการผู้สูงอายุ**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๔๘ - ๔๙.

^๖ บังอร ธรรมศิริ, อ้างใน พระครูกาญจนธรรมชัย (ชัยชนะ ชาญโม), “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๑ - ๒๒.

แนวคิดของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร^๗ ซึ่งได้กล่าวถึง ขอบเขตงานสวัสดิการสังคมที่อยู่อาศัยว่าเป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันท์เพ็ญ ลอยแก้ว^๘ ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาด้านที่พักอาศัย มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลจัดให้มีโครงการซ่อมแซมหรือจัดหาที่พักอาศัย

๔) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านการมีงานทำและการมีรายได้ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และต้องการได้รับการสนับสนุนการศึกษาทางด้านอาชีพ เช่น งานหัตถกรรม งานจักสาน งานเย็บปักถักร้อย และงานประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังต้องการมีงานทำและมีรายได้เพื่อช่วยเหลือคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุพิน อังสุโรจน์^๙ ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทยว่าประกอบด้วยมิติต่างๆ ๕ มิติ คือ ความสามัคคีปรองดอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุขและการยอมรับ การเคารพนับถือ และความเบิกบาน โดยมีมิติการพึ่งพาอาศัยกันและกันคือ ผู้สูงอายุแสดงความรู้สึกสบายใจ มีความสุขในการที่ตนเองได้ทำตนเป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือลูกหลาน บุคคลในครอบครัว ในขณะเดียวกันบุคคลในครอบครัวหรือลูกหลานตอบแทนโดยการเลี้ยงดู ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย ความสบายใจเกิดจากการมีคุณค่าในตนเองที่ผู้สูงอายุรู้สึกได้ว่า ตนเองยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีประโยชน์แก่ลูกหลาน มีใช้พึ่งพาลูกหลานฝ่ายเดียว โดยการทำอาชีพที่สามารถทำที่บ้านได้ หรือการเข้ากลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มศิลปหัตถกรรม กลุ่มงานประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิษฎา เหล่าวัฒนพงษ์^{๑๐} ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่

^๗ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, สวัสดิการผู้สูงอายุ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑ - ๒๒.

^๘ จันท์เพ็ญ ลอยแก้ว, “การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕), หน้า ก.

^๙ ยุพิน อังสุโรจน์, อ่างใน ปิยภรณ์ เลหาบุตร, “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ ๗ ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”, งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ๑๓ - ๑๔.

^{๑๐} อภิษฎา เหล่าวัฒนพงษ์, “ความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่กรุงเทพมหานคร”, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๔): ๕๖.

กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุต้องการเข้าร่วมกิจกรรมลักษณะที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสังคม และชนิดโครงการที่มีผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดคือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรม อีกทั้งผู้สูงอายุยังต้องการให้ภาครัฐเข้ามาดำเนินการในส่วนของตลาดภายหลัง มีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพ ในลักษณะของการให้ภาครัฐจัดหางานให้โดยภาครัฐให้ทุนแก่ผู้สูงอายุ

๕) ด้านความมั่นคงทางสังคม ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเป็นประจำ และต้องการให้มีการเชิญผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการได้รับการดูแลเอาใจ และให้เห็นว่าตนเองยังคงมีความสำคัญ แม้จะไม่มีหน้าที่การทำงานทางสังคมแล้ว แต่ก็ยังอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ศรีทัษิติม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์^{๑๑}** ซึ่งกล่าวว่า ผู้สูงอายุต้องการมีชีวิตร่วมกับในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรม และในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **บ็อง อรรถศิริ** ซึ่งกล่าวว่า ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย จึงควรตอบสนองโดยการเอาใจใส่พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก ความเคารพ ยกย่อง ยอมรับนับถือ ฟังผู้สูงอายุเล่าประสบการณ์ชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันเกิด การพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม การแสดงให้เห็นความสำคัญของวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุแห่งชาติ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น จึงควรตอบสนองความต้องการโดยแสดงความยินดีที่จะพาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมตามผู้สูงอายุต้องการและพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและสังคมที่เหมาะสมตามกำลังความสามารถที่จะทำได้

๖) ด้านบริการสังคม ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลเรื่องการประกันอุบัติเหตุ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังไม่ได้รับความสะดวกสบายในการใช้บริการในสถานที่สาธารณะ เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในสถานที่สาธารณะต่างๆ ไม่เหมาะสมแก่สภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมของ **กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ซึ่งกล่าวว่า การบริการ

^{๑๑} ศรีทัษิติม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์, อ่างใน สายสวาท เกตุราสุวรรณ, “ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะจังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒), หน้า ๓๒ – ๓๓.

สังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมาย พิเศษ เพื่อช่วยเสริมสร้างการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ

๗) **ด้านนันทนาการ** ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการ สังคมด้านนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรม ผู้สูงอายุร่วมกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และต้องการได้รับการสนับสนุนการกิจกรรมการท่องเที่ยว ศึกษาวินิทัศน์ชุมชนนอกพื้นที่ แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ผู้สูงอายุเอง เพื่อได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่รู้สึกเหงา หรือโดดเดี่ยว เพราะต้องอยู่ บ้านเพียงลำพังในช่วงกลางวัน เนื่องจากลูกหลานไปทำงาน หน่วยงานเทศบาลจึงต้องให้การสนับสนุน การจัดกิจกรรมของชมรม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีแหล่งพบปะสังสรรค์กัน ทำให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ **ยุพิน อังสุโรจน์** ได้กล่าวถึง ความเบิกบานของผู้สูงอายุว่า หมายถึง ความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา และสนุกสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานจากการทำกิจกรรมกับ เพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ไปวัด หรืออาจเป็นความเบิก บานจากการทำสิ่งที่ตนชอบ งานยามว่างหรือเก็บเกี่ยวความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการมี อารมณ์ขัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระชัชวาล ปัญญาวโร (พยาบาล)** ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช” พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตตำบล ปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์ เอนกประสงค์เพื่อผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กันในชุมชน ควรมีการสนับสนุนประเพณีท้องถิ่นและ การละเล่นต่างๆ เช่น เพลงบอก ประภวตร้องเพลง การแสดงละคร ควรมีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น ถวายเทียนในวันเข้าพรรษา แห่ผ้าขึ้นธาตุในวันมาฆบูชา และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาติ และ กตัญญู แก้วหานาม** ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอตอนจาง จังหวัด กาฬสินธุ์” พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดงพุง ด้านนันทนาการ คือ ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมทาง ศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ ควรมีการจัดสถานที่สาธารณะในชุมชนให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายที่ เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม กับผู้สูงอายุ

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพการอยู่อาศัย ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะการมีโรคประจำตัว ต่างกัน

๑) เพศ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมภา ห้าผา^{๑๒} ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนผู้สูงอายุที่นับถือศาสนา และมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ โดยผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่ไม่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความต้องการสวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ วรณิภา สระศรี^{๑๓} ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน

๒) อายุ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคม และด้านนันทนาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมภา ห้าผา ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนผู้สูงอายุที่นับถือ

^{๑๒}พิมภา ห้าผา, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๘), หน้า ก - ข.

^{๑๓}วรณิภา สระศรี, “แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๗), หน้า ก - ข.

ศาสนา และมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ โดยผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการได้รับ สวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความ ต้องการสวัสดิการสังคมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ **ลัดดา บุญเกิด**^{๑๔} ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะ จันท์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะ ที่แตกต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) สถานภาพการสมรส ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรรณภา สระศรี** ที่ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางรองรับความ ต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่” พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน

๔) สถานภาพการอยู่อาศัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการอยู่ อาศัยต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลัดดา บุญเกิด** ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการด้าน สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะที่ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของ ผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการ ของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕) ระดับการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มี ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรรณภา สระศรี** ที่ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางรองรับความต้องการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่” พบว่า ผู้สูงอายุที่มี

^{๑๔}ลัดดา บุญเกิด, “ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี”, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗), หน้า ก.

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ลัดดา บุญเกิด** ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉะจันท์ จังหวัดชลบุรี” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะที่พักต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ **อุทุมพร ศตะกูรมะ**^{๑๕} ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖) รายได้ต่อเดือน ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย ด้านบริการสังคม และ ด้านนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ **อุซุกร เหมื่อนเดช**^{๑๖} ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร โรคประจำตัว มีปริมาณความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส บุคคลที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัยด้วย ศาสนาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปริมาณความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

^{๑๕}อุทุมพร ศตะกูรมะ, “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖): ๑๒๙.

^{๑๖}อุซุกร เหมื่อนเดช, “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ก.

ระดับ .๐๕ โดยผู้สูงอายุที่หม้าย/หย่าร้าง ผู้ที่อยู่กับคู่สมรส มีความต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยกับญาติ และผู้ที่อยู่คนเดียวต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่กับบุตรหลาน ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ มีความต้องการมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้สูงอายุที่มีรายได้ระดับต่ำต้องการสวัสดิการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ระดับสูงกว่า (ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท; ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๒๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท; ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท ต้องการมากกว่า ๒๕,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท) และยังขัดแย้งกับงานวิจัยของ **อุทุมพร ศตะกูรมะ** ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๗) ภาวะการณ์มีโรคประจำตัว ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อุซุกร เหมือนเดช** ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร โรคประจำตัว มีปริมาณความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส บุคคลที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัยด้วย ศาสนาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปริมาณความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) เทศบาลตำบลหัวไทรควรพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและเพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขให้มากขึ้น ทั้งการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค การรักษาและการฟื้นฟู และพัฒนารูปแบบบริการในชุมชนโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการดูแลในบ้านและครอบครัว โดยความช่วยเหลือของชุมชน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการดูแลในสถานพยาบาล

๒) เทศบาลตำบลหัวไทรควรส่งเสริมนโยบายให้ผู้สูงอายุได้รับบริการพื้นฐานด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง และสนับสนุนให้องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรหรือธุรกิจเพื่อสังคม เข้ามามีส่วนร่วมจัดบริการเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้สูงอายุทั่วถึง

๓) เทศบาลตำบลหัวไทรควรพิจารณาการจัดตั้งกองทุนในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุและสร้างหลักประกันสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยากลำบาก ชาติที่พึง ให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน

๔) เทศบาลตำบลหัวไทรควรพิจารณาหาแนวทางจัดสรรงบประมาณ เพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ควรมีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตรซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุให้มากขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) เทศบาลควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุขึ้นภายในชุมชน และให้การสนับสนุนด้านบุคลากรที่จะมาให้ความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เป็นประจำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๒) เทศบาลควรจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุฟรี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๓) เทศบาลควรจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และให้การช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส

๔) เทศบาลควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

๕) เทศบาลควรนำเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ กล้องวงจรปิด มาใช้ติดตามดูแลความปลอดภัยให้ผู้สูงอายุและออกตรวจเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ

๖) เทศบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมประจำเดือน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางในการจัดสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

๒) ควรมีการศึกษาความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการด้านอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓) ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ:

- กองสวัสดิการสงเคราะห์. **ปัญญาผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, ๒๕๔๒.
- กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์. **การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๒.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. **บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: แอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๔๖.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒.
- บุญชม ศรีสะอาด. **วิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิยาสานการพิมพ์, ๒๕๔๕.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖.
- พงศ์ ทรดาล. **จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๔๐.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๓.
- มัลลิกา มัติโก และคณะ. **ร่วมโพธิ์ร่มไทร: สถานภาพและบทบาทในสังคมของผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: ศุภานิชการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๕๘**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙.
- ระพีพรรณ คำหอม. **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อารยันมีเดีย, ๒๕๔๙.
- เรียม ศรีทอง. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๐.
- วันทนีย์ วาสีกะสิน และคณะ. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗.
- วิภาพร มาพบสุข. **มนุษย์สัมพันธ์**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๓.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. **สวัสดิการผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

_____ . **สวัสดิการสังคม: แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์**. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มิติเตอร์ก๊อปปี้, ๒๕๔๙.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. **ประชากรศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๑.

_____ . **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ, ๒๕๔๑.

สงศรี ชมภูวงศ์. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช, ๒๕๕๔.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. **สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๖.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **กรอบทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมอย่างยั่งยืนในช่วงแผนฯ ๑๑**. กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม, ๒๕๔๓.

สุรกุล เจนอบรม. **วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิชนแอดเวอร์ไทซ์ซิงกรุ๊ป, ๒๕๔๑.

สุวิมล ติรกานันท์. **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

(๒) **คุษณีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์**

จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. “การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.

ณัฐวุฒิ แสงเดือน. “ความต้องการด้านสวัสดิการของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน กองบังคับการตำรวจกองปราบปราม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

นันทนา อยู่สบาย. “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะจรเข้ น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

บุญเลิศ บุรณุปกรณ์. “ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

บุหลัน ทองกลีบ. “บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

ปิยภรณ์ เลาบุตร. “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ ๗ ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี”. **งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

พระครูกาญจนธรรมชัย (ชัยชนะ ชยธมโม). “ศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระชัชวาล ปณญาวโร (พยาบาล). “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปรัก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พิมภา ห้าฝา. “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๘.

ลลิลญา ลอยลม. “การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๔๕.

ลัดดา บุญเกิด. “ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

วรรณิภา สระศรี. “แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๗.

วันชัย ชูประดิษฐ์. “การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.

สมพล นวะกะ. “ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อ่าวลึก อ่าวลึก อ่าวลึก จังหวัดกระบี่”. **การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.**

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.

สายสวาท เกตราสุวรรณ. “ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะจังหวัด ระยอง”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.

สิทธิอาภรณ์ ชวนปี. “การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๐.

แสงเดือน มุสิกรมณี. “ความต้องการด้านกิจกรรมของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๔๕.

อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังกัดหัวตุ ๔ ของ ฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

อุซกร เหมือนเดช. “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัด สมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒.

อุทัย น้ำฉ่ำ. “การศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน สังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๐.

(๓) รายงานวิจัย:

นารีรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์. “การทบทวนองค์ความรู้และแนวทางการจัดระบบ สวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย”. **รายงานวิจัย.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๒.

มณฑิรา เขียวยิ่ง. “ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในครอบครัว”. **รายงานวิจัย.** คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๐.

สมคิด สวนศรี และ ปราจิต ทิพย์โอสถ. “ความต้องการออกกำลังกายของประชาชนในเขตองค์ส่วน ตำบล จังหวัดปทุมธานี”. **รายงานวิจัย.** คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๖.

(๔) บทความ:

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. “สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย”. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗): ๗๓.

อภิษฎา เหล่าวัฒนพงษ์. “ความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุด้านอาชีพ โครงการส่งเสริมอาชีพ พื้นที่กรุงเทพมหานคร”. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๔): ๕๖.

อุทุมพร ศตะกุ่มมะ. “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก”. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖): ๑๒๙.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่:

งานนโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล. แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) เทศบาลตำบลหัวไทร. นครศรีธรรมราช: เทศบาลตำบลหัวไทร, ๒๕๕๙. (อัดสำเนา)

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๔ – ๒๕๕๙). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=12958 [๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

วันชัย รัตนชะวัญ. การจัดสวัสดิการสังคมในระดับท้องถิ่น. เอกสารประกอบการสอน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.teacher.ssru.ac.th/sanchai_ra/file.php/1/social_welfare_word.pdf [๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

สมสมัย พิลาแดง, ยุทธพล ทวะชาติ และ กตัญญู แก้วหวาน. (กรกฎาคม ๒๕๕๗) “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์”. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. [ออนไลน์] ๓(๑): ๑๓๓ – ๑๓๕. แหล่งที่มา: http://gjournal.ksu.ac.th/file/20150728_4407408143.pdf [๖ มกราคม ๒๕๖๑].

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.local.moi.go.th/2009/pdf/aumnat2542.pdf> [๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

สำนักส่งเสริมสุขภาพ. การเปลี่ยนแปลงและการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/health/prepared/topic002.php> [๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. รศ.ดร. ปัญญา เลิศไกร

การศึกษา

ปร.ด. (การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

๒. รศ. สมบูรณ์ บุญฤทธิ์

การศึกษา

ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๓. นายเรวัตร์ ด่านตันติศุภกุล

การศึกษา

บธ.บ (การตลาด)

ตำแหน่งปัจจุบัน

นายกเทศมนตรีตำบลหัวไทร อำเภอกะทู้
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ข้อคำถาม		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
๑.	๑. ด้านการศึกษา					
	ท่านต้องการได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	ท่านต้องการได้รับบริการการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	ท่านต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๕.	ท่านต้องการได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒.	๒. ด้านสุขภาพอนามัย					
	๖. ท่านต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำเดือนเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	๗. ท่านต้องได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	๘. ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ เพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	๙. ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ เพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๐.	ท่านต้องการได้รับคำแนะนำด้านสภาพจิตใจและการผ่อนคลายความเครียดเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

ข้อความถาม		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
	๓. ด้านที่อยู่อาศัย					
๑๑.	ท่านต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาลช่วยเหลือและ สนับสนุนเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๒.	ท่านต้องการได้รับการจัดบริการซ่อมแซมที่อยู่ อาศัยเพียงใด	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๑๓.	ท่านต้องการให้มีโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อที่อยู่อาศัยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๔.	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการที่พักแบบสถาน สงเคราะห์ผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๕.	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัว อุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่ง เพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
	๔. ด้านการทำงานและการมีรายได้					
๑๖.	ท่านต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ ผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๗.	ท่านต้องการให้มีการจัดหาอาชีพที่เหมาะสมแก่ ผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๘.	ท่านต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบ อาชีพเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๑๙.	ท่านต้องการให้มีสถานที่สำหรับจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๐.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการออมและการ ลงทุนในผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

ข้อคำถาม		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
๕. ด้านความมั่นคงทางสังคม						
๒๑.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนดูแลผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๒.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้าเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๓.	ท่านต้องการให้มีการจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๔.	ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๕.	ท่านต้องการให้มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจสุขภาพหรือดูอาการเจ็บป่วยที่บ้านเพียงใด	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๖. ด้านการบริการสังคม						
๒๖.	ท่านต้องการได้รับคำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๗.	ท่านต้องการได้รับการจัดสวัสดิการเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๒๘.	ท่านต้องการได้รับบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพที่รัฐจัดให้เพียงใด	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๒๙.	ท่านต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓๐.	ท่านต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้อย่างถูกต้องรวดเร็วตามกำหนดเวลาเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง

ข้อคำถาม		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓		
	๗. ด้านนันทนาการ					
๓๑.	ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่ายเพียงใด	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๓๒.	ท่านต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓๓.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓๔.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑.๐๐	สอดคล้อง
๓๕.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุเพียงใด	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย (**Reliability**)

ผลการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. List wise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.988	35

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	3.53	.973	30
A2	3.33	.922	30
A3	3.33	.922	30
A4	3.93	1.363	30
A5	3.10	.845	30
B6	3.30	1.055	30
B7	3.40	.894	30
B8	4.03	1.326	30
B9	3.40	0.932	30
B10	3.67	1.213	30

	Mean	Std. Deviation	N
C11	2.73	.691	30
C12	3.07	.868	30
C13	3.47	1.137	30
C14	3.30	1.088	30
C15	4.10	1.348	30
D16	3.30	.877	30
D17	3.80	1.243	30
D18	3.50	1.106	30
D19	3.50	1.137	30
D20	3.53	1.074	30
E21	3.40	1.070	30
E22	3.90	1.242	30
E23	3.03	.928	30
E24	3.70	1.208	30
E25	3.57	1.194	30
F26	4.20	1.349	30
F27	3.63	1.217	30
F28	3.50	1.167	30
F29	3.07	.828	30
F30	3.00	.743	30
G31	3.33	1.061	30
G32	4.20	1.349	30
G33	4.20	1.349	30
G34	2.73	.828	30
G35	3.03	.928	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	118.30	968.286	.948	.987
A2	118.50	974.466	.891	.987
A3	118.50	974.466	.891	.987
A4	117.90	950.645	.882	.987
A5	118.73	982.340	.823	.988
B6	118.53	975.775	.754	.988
B7	118.43	972.737	.952	.987
B8	117.80	948.166	.940	.987
B9	118.43	972.254	.920	.987
B10	118.17	962.006	.839	.988
C11	119.10	998.024	.644	.988
C12	118.77	982.461	.797	.988
C13	118.37	969.275	.792	.988
C14	118.53	973.430	.766	.988
C15	117.73	945.789	.953	.987
D16	118.53	975.775	.914	.987
D17	118.03	957.275	.882	.987
D18	118.33	968.437	.827	.988
D19	118.33	968.368	.805	.988
D20	118.30	968.769	.848	.988
E21	118.43	970.530	.824	.988
E22	117.93	952.340	.949	.987
E23	118.80	984.993	.700	.988
E24	118.13	962.120	.842	.988
E25	118.27	967.444	.777	.988
F26	117.63	942.654	.991	.987
F27	118.20	964.648	.800	.988
F28	118.33	967.609	.794	.988
F29	118.77	984.461	.799	.988
F30	118.83	987.178	.833	.988
G31	118.50	976.948	.732	.988
G32	117.63	942.654	.991	.987
G33	117.63	942.654	.991	.987
G34	119.10	997.748	.539	.988
G35	118.80	987.338	.659	.988

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๒๘ / ๐ ๓๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ ๕
ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.ปัญญา เลิศไกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ปุณฺณลาโภ) นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูอรุณสุตาลังการ, ดร.	ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว	กรรมการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูโสมจิตวัฒนานุกูล, ดร.)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

1. ทพ.
2. ได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว
9/12/60

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครศรีธรรมราช โทร. ๐-๗๕๓๔-๕๖๒๐

ที่ ศธ. ๖๑๒๘/๒๓๖ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รศ.สมบูรณ์ บุญฤทธิ์

ด้วย พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ปุณฺณลาโภ) นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูอรุณสุตาลังการ, ดร. ประธานกรรมการ

๒. รศ.ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว กรรมการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูโฆสิตวัฒน์นกุล, ดร.)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

๓๓๓๓/๓๓๓๓/๓๓๓๓
๓.๓.๓

ที่ ศธ ๖๑๒๘ / ๐๓๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ ๕
ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นายเรวัตร์ ด่านตันติศุกกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ปุณฺณลาโภ) นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูอรุณสุตาลังการ, ดร.	ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว	กรรมการ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ ความสามารถในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูเมสิตวิฒนานุกุล, ดร.)

ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

รับทราบแล้ว
ได้ตั้งคณะตรวจสอบแล้ว

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๒๘ / ๑๘๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ ๕
ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วย พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ปุณฺณลาโภ) นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต โดย พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร. และ รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรของท่านเพื่อนำผลมาทดลองใช้ (Try Out) สำหรับวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือสำหรับทำวิทยานิพนธ์จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ และบัณฑิตศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอรับทราบเรื่อง
ขอรับทราบเรื่อง
ขอรับทราบเรื่อง
ขอรับทราบเรื่อง
ขอรับทราบเรื่อง

ขอเจริญพร

(พระครูโสมสีตวัฒนานุกูล, ดร.)
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

(นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร)
๒๕๖๐ ๐๘๐๖

ที่ ศธ ๖๑๒๘ / ๒๑๕.๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ ๕
ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วย พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ปุณฺณลาโภ) นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต โดย พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร. และ รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ และบัณฑิตศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

อ.กฤษณ์/ในเขตฯหัวไทร

(เร ใสกร ใสกร)
คณาจารย์ที่รับผิดชอบ

พระครูใสตวิธานกุล, ดร.)
ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นแนวส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อไป

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๔ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๓ ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๔ ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

เจริญพรขอบคุณ

พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง ชาญชัย)

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

ชาย หญิง

๒. อายุ

๖๐ - ๖๙ ปี ๗๐ - ๗๙ ปี
 ๘๐ ปี ขึ้นไป

๓. สถานภาพการสมรส

โสด สมรส
 หย่าร้าง/หม้าย

๔. สถานภาพการอยู่อาศัย

อาศัยอยู่ตามลำพัง อาศัยอยู่กับครอบครัว
 อาศัยอยู่กับเพื่อนบ้าน อื่น ๆ (ระบุ).....

๕. ระดับการศึกษา

ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
 ปริญญาตรี/สูงกว่า

๖. รายได้ต่อเดือน

ไม่มีรายได้ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท
 ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. ภาวะการมีโรคประจำตัว

ไม่มีโรคประจำตัว มีโรคประจำตัว (สามารถระบุได้หลายโรคที่เป็นอยู่)

.....

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับที่เป็นจริง ดังนี้
ระดับที่ ๕ หมายถึง ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม มากที่สุด
ระดับที่ ๔ หมายถึง ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม มาก
ระดับที่ ๓ หมายถึง ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ปานกลาง
ระดับที่ ๒ หมายถึง ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม น้อย
ระดับที่ ๑ หมายถึง ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม น้อยที่สุด

ข้อคำถาม		ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการศึกษา						
๑.	ท่านต้องการได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับ ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ เพียงใด					
๒.	ท่านต้องการได้รับบริการการศึกษาอบรมอย่าง ต่อเนื่องเพียงใด					
๓.	ท่านต้องการให้มีศูนย์ความรู้ในชุมชนที่ตรงกับ ความต้องการของผู้สูงอายุเพียงใด					
๔.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพียงใด					
๕.	ท่านต้องการได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตเพียงใด					
๒. ด้านสุขภาพอนามัย						
๖.	ท่านต้องการได้รับการตรวจสุขภาพประจำ สัปดาห์เพียงใด					
๗.	ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออก กำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพียงใด					
๘.	ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับอาหารและ โภชนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพียงใด					

ข้อคำถาม		ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม				
		๕	๔	๓	๒	๑
๙.	ท่านต้องการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ เพียงใด					
๑๐.	ท่านต้องการได้รับคำแนะนำวิธีการปฏิบัติด้านสภาพจิตใจและการผ่อนคลายความเครียด เพียงใด					
๓. ด้านที่อยู่อาศัย						
๑๑.	ท่านต้องการได้รับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยโดยให้เทศบาลช่วยเหลือและสนับสนุนเพียงใด					
๑๒.	ท่านต้องการได้รับการจัดบริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพียงใด					
๑๓.	ท่านต้องการให้มีโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยเพียงใด					
๑๔.	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการที่พักแบบสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุเพียงใด					
๑๕.	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่งเพียงใด					
๔. ด้านการมีงานทำและการมีรายได้						
๑๖.	ท่านต้องการให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุเพียงใด					
๑๗.	ท่านต้องการให้มีการจัดหาอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุเพียงใด					
๑๘.	ท่านต้องการให้มีพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเพียงใด					
๑๙.	ท่านต้องการให้มีสถานที่สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุเพียงใด					

ข้อคำถาม		ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม				
		๕	๔	๓	๒	๑
๒๐.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการออมและการลงทุนในผู้สูงอายุเพียงใด					
๕. ด้านความมั่นคงทางสังคม						
๒๑.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนดูแลผู้สูงอายุเพียงใด					
๒๒.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้าเพียงใด					
๒๓.	ท่านต้องการให้มีการจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเพียงใด					
๒๔.	ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพียงใด					
๒๕.	ท่านต้องการให้มีการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดงานศพของผู้สูงอายุเพียงใด					
๖. ด้านบริการสังคม						
๒๖.	ท่านต้องการได้รับคำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุเพียงใด					
๒๗.	ท่านต้องการได้รับการจัดสวัสดิการหรือช่วยเหลือในการจัดงานศพของผู้สูงอายุเพียงใด					
๒๘.	ท่านต้องการได้รับบริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่รัฐจัดให้เพียงใด					
๒๙.	ท่านต้องการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะเพียงใด					
๓๐.	ท่านต้องการได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดให้เหมาะสมรวดเร็วตามกำหนดเวลาเพียงใด					

ข้อคำถาม		ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๗. ด้านนันทนาการ					
๓๑.	ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่ายเพียงใด					
๓๒.	ท่านต้องการให้เทศบาลจัดทัศนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเพียงใด					
๓๓.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาเพียงใด					
๓๔.	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านเพียงใด					
๓๕.	ท่านต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมงานอดิเรก เช่น งานฝีมือ ทำอาหาร จัดสวน เป็นต้น เพื่อความผ่อนคลายและฝึกความใจเย็นเพียงใด					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....
.....
.....

๔. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านการทำงานและการมีรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....
.....
.....

๕. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....
.....
.....

๖. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านบริการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....
.....
.....

๗. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....
.....
.....

ประวัติผู้ทำวิจัย

- ชื่อ – สกุล : พระครูภัทรปัญญาคุณ (เวียง แซ่อ้อย)
- วัน/เดือน/ปี เกิด : ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒
- สถานที่เกิด : ๑๓๐ บ้านเกาะสุด หมู่ที่ ๙ ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช
- ประวัติการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๒๓ นักธรรมชั้นเอก
พ.ศ. ๒๕๒๘ ประโยค ๑ – ๒
พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม กรมการฝึกหัดครู
พ.ศ. ๒๕๓๔ ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (เอกศาสนา) มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ประวัติการทำงาน : พ.ศ. ๒๕๒๕ ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม สำนักเรียนวัดแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๓๑ ครูสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สำนักเรียนวัดแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๓๑ รองเจ้าอาวาสวัดหัวไทร ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๔๗ เจ้าอาวาสวัดหัวไทร ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นกรรมการตรวจธรรมสนามหลวงประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นพระปริยัตินิเทศก์ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๔๘ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๕๓ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- บรรพชา : พ.ศ. ๒๕๒๑
- อุปสมบท : พ.ศ. ๒๕๒๓
- สังกัด : มหานิกาย
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๕๙
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๐
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๑๙ ม. ๑ วัดหัวไทร ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช